

Zákon o konsolidaci veřejných rozpočtů a další aktuality 2023 a 2024

Za nejrozsáhlejší jednorázovou legislativní změnu v historii České republiky je považován v současné době schvalovaný (listopad 2023) návrh Zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů, nazývaný často konsolidační balíček, kompenzační balíček, ozdravný balíček apod. v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (PSP) byl návrh zákona projednáván jako tisk 488, 13. 10. 2023 (v pátek) byl PSP schválen většinou 108 hlasů, 16. 10. 2023 byl doručen do Senátu ČR, byl projednáván jako senátní tisk č. 161 a ve stanoveném časovém limitu pro jeho projednání (15. 11. 2023) Senátem schválen. Po schválení Senátem podepsal 22. 11. 2023 zákon prezident republiky a k nabytí jeho účinnosti od 1. 1. 2024 tak zbývá pouze zveřejnění ve Sbírce zákonů.

V odborném tisku je příprava a schvalování legislativy současného kabinetu dlouhodobě kritizováno pro závažnou vadu – krátkost připomínkového řízení. Vláda totiž zákony notoricky posílá do připomínkového řízení s lhůtami v délce pouhých několika dnů a často se k nim nestihne vyjádřit ani Legislativní rada vlády, zákony tak mohou být schvalovány s chybami a nedodělky, jak se bohužel často stává.

V plném rozsahu se tato praxe uplatnila právě při schvalování největší novely zákonů nemající v předchozích letech období – tzv. konsolidačního balíčku. Ministerstvo financí poskytlo na připomínkování jeho návrhu v rozsahu několika stovek stran textu měnícího 65 zákonů pouhých pět dní. (soubor novel 105 stran, důvodová zpráva 236 stran, zpráva RIA 29 stran). Stěžovali si a postup dotčeně kritizovali zaměstnavatelé i odboráři, profesní komory apod.

Ve vyjádřeních se např. objevilo: „Schválení zkrácení lhůty pro provedení meziresortního připomínkového řízení k takto zásadnímu a obsáhlému materiálu považujeme za selhání vlády, která pošlapává dosavadní mnohaletou přínosnou praxi vedení tripartitního dialogu při projednávání návrhů legislativy.“

Komora daňových poradců reagovala: „...daný materiál je značně rozsáhlý a má z odborného hlediska spoustu sporných a nejednoznačných míst, což potvrzují dále uvedené připomínky. Vzhledem k jeho významu pro všechny firmy i občany této země nepovažujeme za správné zvolit tak krátkou lhůtu k připomínkám.“

Pracovní komise Legislativní rady vlády měla na zaujetí stanoviska k předloženému návrhu několik desítek hodin. Předseda legislativní rady vlády upozornil, že vzhledem ke krátké lhůtě posuzování „existuje vyšší riziko případných aplikačních problémů a výkladových rozporů.“

Ministerstvo financí následně drtivou většinu přes krátkou lhůtu došlých připomínek k návrhu zákona zamítlo a návrh byl vládě předložen s 218 rozpory. Vláda ho i přesto schválila a postoupila Poslanecké sněmovně. S ohledem na následnou silnou vlnu kritiky předloženého znění návrhu zákona se vláda rozhodla namísto přepracování zákona s ohledem na závažnost a četnost uplatněných připomínek k nesystémovému předložení megapozměňovacího návrhu obsahujícího 295 stran. Tento pozměňovací návrh však již žádným připomínkovým řízením neprošel a byl postoupen do dalších fází legislativního řízení.

Seminář vychází z předpokladu, že s ohledem na krátkost termínu pro dokončení legislativního procesu bude zákon od 1. 1. 2024 účinný a seminář se proto zaměří na výklad následujících důležitých změn:
(V současné době – leden 2024 - bylo znění zákona schváleno v podobě uvedené na následujících stránkách)

Úprava sazby daně z příjmů fyzických osob (DPFO)

Současná úprava daňových sazeb v ZDP stanoví pro DPFO dvě sazby. Daňová sazba 15% se vztahuje na všechny poplatníky DPFO, kteří mají roční základ DPFO nižší než 48násobek průměrné mzdy (v letošním roce je to 1 935 552 Kč). Pokud poplatník DPFO tento limit přesáhne, pak se základ DPFO vyšší než 48násobek stanovené průměrné mzdy daní 23%ní sazbou.

Příklad: poplatníkův základ DPFO za rok 2023 činí 3 200 000 Kč. Základ daně do 1 935 552 Kč se zdaní 15%ní sazbou, 1 264 448 pak sazbou 23%. Částka 1 935 552 je současně i stropem pro odvod sociálního pojištění.

(Výsledná daň se pochopitelně určí ze základu daně, tj. součtu dílčích základů daně podle §§ 6 až 10 ZDP, sníženého o nezdanitelné části daně a odčitatelné položky).

Změny od 1. 1. 2024: Průměrná měsíční mzda pro rok 2024 je stanovena ve výši 43 967 Kč a její 48 násobek 2 110 416 Kč a tato částka bude i stropem pro odvody sociálního pojištění.

Od 1. 1. 2024 se hranice pro uplatnění 23%ní sazby daně snižuje, namísto 48násobku na 36 násobek průměrné mzdy = 1 582 812 Kč, takže okruh vysokopříjmových poplatníků se touto úpravou rozšíří.

Rozsah příjmů započítávaných do tohoto limitu se nemění a nadále zahrnuje dílčí základy daně podle §§ 6 – 10 ZDP, tedy případný součet příjmů ze závislé činnosti, ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu a ostatní příjmy.

Úprava úlev na dani z příjmů fyzických osob:

Omezení podmínky uplatnění slevy na dani na manželku, manžela

Současná úprava slevy na manželku (la): Zákon o daních z příjmů upravuje slevu na manželku v § 35b odst. 1 písm. b). Výše slevy na manželku (la) činí 24 840 Kč a poplatník si jí může uplatnit na manželku (la) žijícího s ním ve společně hospodařící domácnosti a manžel (ka) neměl(a) **vlastní příjmy v daném zdaňovacím období vyšší než 68 000 Kč**. Tyto příjmy blíže specifikuje metodický pokyn GFŘ D-59 a jsou to:

Dávky státní sociální podpory podle zákona o státní sociální podpoře – dávky poskytované v závislosti na výši příjmů

1. přídavek na dítě
2. příspěvek na bydlení

3. porodné

Ostatní dávky

1. rodičovský příspěvek
2. pohřebné

Dávky pěstounské péče s výjimkou odměny pěstouna podle zák. 359/99 Sb., o právní ochraně dětí

- a) příspěvek na úhradu potřeb dítěte
- b) příspěvek při převzetí dítěte
- c) příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla
- d) příspěvek při pěstounské péči

Dávky osobám se zdravotním postižením podle zákona 329/2011/Sb.

Dávky pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi

1. Příspěvek na živobytí
2. Doplátek na bydlení
3. Mimořádná okamžitá pomoc

Příspěvek na péči a sociální služby podle zákona 108/2006 Sb.

Státní příspěvky na penzijní připojištění

Státní příspěvky na doplňkové penzijní spoření

Státní příspěvky podle zákona o stavebním spoření

Stipendium poskytované studentům soustavně se připravujícím na budoucí povolání

Příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na péči podle zákona o sociálních službách.

Do vlastního příjmu manželky (la) se zahrnují veškeré příjmy s výjimkou příjmů uvedených v tomto ustanovení zákona, tedy hrubá mzda, hrubé příjmy z podnikání (nikoliv základ daně), příjmy z pronájmu, důchody ze sociálního zabezpečení (starobní, invalidní).

Dále se do vlastního příjmu manželky (la) zahrnují příjmy dosažené v daném zdaňovacím období bez ohledu na skutečnost, zda jde o dávky, jako je peněžité pomoci v mateřství, nemocenské, ošetrovné, podpora v nezaměstnanosti či jiné příjmy. Příjmy se do limitu zahrnují v období ve kterém byly vyplaceny.

U manželů, kteří mají majetek ve společném jmění, se dále do vlastního příjmu manžela (ky) pro účely slevy nezahrnuje příjem, který plyne druhému z manželů (např. nemovitá věc je vložena do obchodního majetku podnikajícího manžela a případný příjem z nájmu této nemovité věci se zdaňuje u manžela, který má věc vloženu v obchodním majetku - § 7 ZDP); dále příjem, který se pro účely daně z příjmů považuje za příjem druhého z manželů (např. příjmy z nájmu nemovité věci ve společném jmění manželů), se zdaňuje jen u jednoho z nich (§9 odst. 2 ZDP) nebo příjem z prodeje z nemovité věci ve společném jmění manželů nezahrnuté v obchodním majetku, se rovněž zdaňuje jen u jednoho z nich podle § 10 ZDP.

Nová úprava od 1. 1. 2024: Možnost uplatnit slevu na dani na nevýdělečné či nízkopříjmové manžela/manželku se bude od 1. 1. 2024 vztahovat pouze na manžela/manželku pečující o dítě do 3 let. Hlavním důvodem pro toto omezení je, že stávající úprava odrazuje poplatníky od vstupu na trh práce a započítí významnější výdělečné činnosti, protože při překročení limitní hranice ročních příjmů ve výši 68 000 Kč nárok na slevu zaniká.

Zrušení školkovného

Současná úprava: V současné tato sleva na dani době odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení, maximálně však v daném zdaňovacím období do výše stanovené minimální mzdy.

Změna od 1. 1. 2024: Sleva na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení bude od 1. 1. 2024 zrušena. Podle důvodové zprávy je hlavním důvodem zrušení slevy skutečnost, že tento benefit zpravidla uplatňují středně a vysokopříjmové skupiny obyvatel s dostatečně vysokým základem daně, zatímco nízkopříjmoví poplatníci či samoživitelé pracující mnohdy na částečný úvazek po uplatnění ostatních slev na dani tuto slevu využít nemohou. Školkovné je pryč podle mínění

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

navrhovatelů dobrým příkladem toho, že daňové nástroje nejsou vždy nejvhodnějším nástrojem realizace sociální politiky.

Zrušení slevy na dani na studenta

Současná úprava: Slevu na dani z příjmu fyzických osob ve výši 4 020 může uplatnit poplatník, který se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení 26 let, případně 28 let věku u prezenční formy doktorského studia na vysoké škole. Nárok na slevu má student za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku studium trvalo

Nová úprava: Od 1. 1. 2024 bude tato sleva zrušena. Podle názoru navrhovatelů je hlavním důvodem jejího zrušení opět její nízká efektivita vůči studentům, kterým k daňovému zvýhodnění postačuje uplatnění standardní slevy na poplatníka, která zcela eliminuje zdanění jeho příjmů při výdělku 205 000 Kč ročně, což odpovídá průměrnému měsíčnímu výdělku 17 000 Kč. Dodatečnou slevu na studenta pak využívají pouze studenti, kteří vydělávají vyšší částky a slabě finančně saturovaní studenti slevu nevyužijí. Navíc do okruhu uživatelů slevy prý patří i osoby, které mají status studenta jen formálně – jsou ke studiu zapsáni, ale vzdělávací zařízení nenavštěvují – nicméně jak je v mnoha případech zveřejněno a známo, udělením akademických titulů zřejmě své „studium“ v mnoha případech ukončí..

Omezení osvobození nepeněžních benefitů zaměstnanců

Současná úprava: Podle § 6 odst. 9 ZDP jsou od daně z příjmu fyzických osob osvobozeny nepeněžní benefity poskytované zaměstnancům nebo jejich rodinným příslušníkům v oblasti kultury, sportu, vzdělávání, pořízení zdravotnických služeb a prostředků, rekreačních zařízení, zájezdů apod..

Nová úprava: Od 1. 1. 2024 budou podle § 6 odst. 9 písm. d) ZDP **na straně zaměstnance** osvobozena tato nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci nebo jeho rodinnému příslušníkovi z fondu kulturních a sociálních potřeb, ze sociálního fondu, ze zisku po jeho zdanění, na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů:

- pořízení zboží nebo služeb zdravotního, léčebného, hygienického a obdobného charakteru od zdravotnických zařízení, pořízení zdravotnických prostředků na lékařský předpis a použití vzdělávacích nebo rekreačních zařízení; nebo poskytnutí rekreace nebo zájezdu,

- použití zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy podle školského zákona, knihovny zaměstnavatele, tělovýchovných a sportovních zařízení,
- příspěvku na kulturní nebo sportovní akce,
- příspěvku na tištěné knihy, včetně obrázkových knih pro děti, mimo knih, ve kterých reklama přesahuje 50% plochy,

ovšem pouze v úhrnu do výše poloviny průměrné mzdy za zdaňovací období (v roce 2024 činí výše průměrné mzdy 43 967 Kč, 50% = 21 983 Kč!!!.

Poskytnutí výše uvedených nepeněžních plnění nad stanovený limit bude zdanitelným příjmem zaměstnance včetně odvodů sociálního a zdravotního pojištění.

Na straně zaměstnavatele budou zmíněná nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnancům daňově neúčinným nákladem v případech, kdy jsou na straně zaměstnance od daně z příjmů osvobozená, tedy do výše poloviny průměrné mzdy platné v daném zdaňovacím období.

Výjimka: Pořádání večírků, sportovních dnů a jiných zaměstnaneckých akcí:

Protože sledování výše příjmů zaměstnanců ve vztahu k nově upravenému osvobozovacímu limitu pro poskytování benefitů by nebylo s ohledem na kolektivní povahu hromadně pořádaných akcí možné, obsahuje nový § 6 odst. 9 písm. g) ZDP následující ustanovení: „Na straně zaměstnance jsou osvobozeny příjmy plynoucí z účasti zaměstnance nebo jeho rodinného příslušníka na sportovní nebo kulturní akci pořádané zaměstnavatelem pro omezený okruh účastníků, pokud vzhledem k její povaze je pořádání takové akce zaměstnavatelem obvyklé a její forma a rozsah jsou přiměřené, aniž by bylo uplatňováno omezení osvobození do limitu stanovené průměrné mzdy.“

Podmínkou ovšem je, že se musí jednat o akce neveřejné, určené a pořádané pouze pro zaměstnance a jejich rodinné příslušníky, pořádané za přiměřených okolností a nikoli pravidelně, např. týdně či měsíčně apod.

Původně se uvažovalo s úplným zrušením zaměstnaneckých benefitů, protože: „daňová podpora benefitů ve formě jejich osvobození od daně z příjmů ve svém důsledku prohlubuje nerovné postavení jednotlivých zaměstnavatelů, neboť tyto benefity častěji poskytují zaměstnavatelé, kteří jsou velkými subjekty disponujícími dostatečnými finančními prostředky pro tyto účely.“ V konečné podobě však zrušeny nebyly, avšak jejich daňové zvýhodnění bude limitováno.

Nemění se zvýhodnění penzijního spoření, osvobozené zůstávají i bezúročné zápůjčky zaměstnancům do výše 300 000 Kč. Ruší se ale osvobození nepeněžních darů do 2 000 Kč a tzv. sociálních výpomocí do výše 500 000 Kč poskytovaných z FKSP nebo ze zisku po jeho zdanění.

Zrušení odpočtu za členské příspěvky odborům

Současná úprava: § 15 odst. 7: Od základu daně lze odečíst zaplacené členské příspěvky zaplacené ve zdaňovacím období členem odborové organizace odborové organizaci, která podle svých stanov obhájí hospodářské a sociální zájmy zaměstnanců. Takto lze odečíst částku do výše 1,5% zdanitelných příjmů podle § 6, maximálně však do výše 3 000 Kč za zdaňovací období.

Změna od 1. 1. 2024: Odpočet za členské příspěvky odborům úsporný balíček od 1. 1. 2024 ruší. Ve zdůvodnění jeho zrušení se uvádí, že jde o vysoce selektivní výjimku, protože mnozí lidé jsou členy různých neziskových organizací – např. výchova a vzdělávání mládeže, sport apod. – a žádný odpočet od základu daně uplatnit nemohou. Lze prý tudíž obtížně zdůvodnit, proč právě tento jeden neziskový subjekt má právo na toto zvýhodnění.

Zrušení odpočtu úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

Současná úprava: V souladu s ustanovením § 15 odst. 8 ZDP lze od základu daně v daném zdaňovacím období odečíst úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24 ZDP poplatníkem s příjmy podle § 7 ZDP, nejvýše však 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč a u poplatníka s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč.

Dalším vzděláváním se rozumí vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním (např. základním vzděláváním, středoškolským vzděláváním apod.).

Změna od 1. 1. 2024: Tato dosud nezdanitelná část základu DPFO bude od 1. 1. 2024 zrušena.

Zrušení osvobození kursového zisku při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně

Pokud se nejedná o účet zahrnutý do obchodního majetku, bude daňové osvobození tohoto zisku podle dosavadní úpravy v § 4 odst. 1 písm. ze) ZDP od 1. 1. 2024 zrušeno.

Zrušení osvobození nadlimitních stravenek

Mezi povinnosti zaměstnavatele zajištění stravování pro své zaměstnance nepatří, zaměstnavatel je povinen zaměstnancům stravování pouze umožnit. V případě, že zaměstnancům stravování poskytuje nebo zvýhodňuje, jedná se o zaměstnanecký benefit. Pravidla jeho poskytování by měla být ve firmě upravena interní směrnici či kolektivní smlouvou.

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

Současná úprava: zaměstnavatel při poskytování či zvýhodňování stravování svým zaměstnancům využívá tyto možnosti:

- poskytnutí nepeněžitěho plnění formou stravenek
- zajišťováním stravování prostřednictvím jiných subjektů nebo provozováním vlastního stravovacího zařízení
- od roku 2021 poskytnutím peněžitěho příspěvku na stravování, tzv. stravenkového paušálu.

Současná daňová úprava: na straně zaměstnance osvobozuje od daně z příjmů **bez jakéhokoli omezení** či limitu **poskytnutí stravenek**, příspěvek na stravování poskytnutý zaměstnancům na stravování zajišťované prostřednictvím jiných subjektů nebo provozováním vlastního stravovacího zařízení, tedy příspěvky poskytované v nepeněžní formě.

Peněžitý příspěvek (stravenkový paušál) poskytovaný zaměstnavatelem na stravování zaměstnanců **je na straně zaměstnance osvobozen od daně z příjmů do výše 70% horní hranice stravného**, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě v délce 5 – 12 hodin. Částka poskytnutá nad tento limit od daně z příjmů na straně zaměstnance osvobozena není a je zdaněná jako jeho běžná mzda včetně sociálního a zdravotního pojištění.

Na straně zaměstnavatele je daňově uznatelným nákladem náklad vynaložený na provoz vlastního stravovacího zařízení s výjimkou hodnoty potravin. Při poskytnutí stravenek je daňovým nákladem zaměstnavatele 55% ceny jednoho jídla za jednu směnu podle zákoníku práce, maximálně však do výše 70% horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 – 12 hodin – v roce 2023 je to 107,10 Kč.

Poskytnutí stravenkového paušálu je na straně zaměstnavatele daňově uznatelným nákladem v plné výši bez omezení. Zaměstnavatel poskytuje peněžitý příspěvek podle počtu zaměstnancem odpracovaných směn s podmínkou odpracování alespoň tří hodin za 1 směnu. V případě, že je zaměstnanec vyslán na pracovní cestu a vznikne mu nárok na stravné, bude poskytnutý peněžitý příspěvek na stravování daňově neuznatelný a stejně se postupuje i u příspěvku na stravování poskytnutého v nepeněžní formě.

Nová úprava: Do zákona o daních z příjmů se v § 6 odst. 9 písm. b) zavádí termín „**příspěvek na stravování**“ zahrnující:

- stravování poskytované jako nepeněžní plnění ke spotřebě na pracovišti zaměstnance nebo v rámci stravování zajišťovaného prostřednictvím jiného subjektu než zaměstnavatelem,
- peněžitý příspěvek na stravování.

Na straně zaměstnance: od 1. 1. 2024 se sjednocuje způsob zdaňování u příspěvku na stravování v podobě nepeněžního příspěvku a stravenkového paušálu – ***nepeněžní příspěvek na stravování již nebude na straně zaměstnance osvobozen od daně z příjmů bez omezení***, osvobozen bude pouze do výše 70% horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5-12 hodin.

Je to stejný „osvobozovací“ limit, který platí při poskytování stravenkového paušálu. Současně bude možné poskytnout i druhý stravenkový paušál při směně trvající déle než 13 hodin.

Na straně zaměstnavatele: bude od 1. 1. 2024 příspěvek na stravování poskytovaný zaměstnavatelem zaměstnancům na straně zaměstnavatele daňově uznatelným nákladem bez omezení s tím, že u zaměstnance bude příjem –jak bylo výše uvedeno – osvobozen pouze do výše stanoveného limitu. Splnění podmínek pro osvobození příspěvku na stravování na straně zaměstnance musí být podloženo prokazatelnou evidencí.

Zrušení osvobození zvýhodnění u manažerských bytů

Vynětí ze zdanění tohoto zvýhodnění existovalo kvůli postupnému předávání bytového fondu, kterým disponovali velcí zaměstnavatelé z doby před rokem 1989 a odměňovali tak vybrané pracovníky. Přejícné ustanovení zajistí, že se zrušení nedotkne osob, které v daných bytech měly bydliště před účinností zákona.

Zrušení osvobození mzdového vyrovnání v hornictví a odstupného horníkům

Zrušení tohoto osvobození se provede s účinností od 1. 1. 2024.

Sjednocení selektivních výjimek do obecného neúčelového limitu do 30 000 Kč ročně

Roční hodnota uplatněných selektivních výjimek bude daňově účinná do výše 30 000 Kč ročně.

Zrušení osvobození náhrady za vyvlastnění majetku

U náhrady za vyvlastnění majetku, která se nejčastěji vyplácí v souvislosti s realizací výstavby infrastrukturálních staveb (silnic apod.), bude od 1. 1. 2024 ve stejném daňovém režimu jako prodej majetku.

Zrušení daňové uznatelnosti tichého vína jako daru na reprezentaci

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

Od 1. 1. 2024 bude daňová uznatelnost při poskytnutí vína jako daru na reprezentaci do hodnoty 500 Kč zrušeno.

Zavedení limitu osvobození z prodeje cenných papírů či jiných podílů v obchodní korporaci

Dosavadní úprava: V současné době platí pro příjmy fyzické osoby z prodeje cenných papírů osvobození v případě, že výše příjmů z jejich prodeje nepřesáhne v daném zdaňovacím období 100 000 Kč. Pokud k jejich prodeji dojde po jejich držbě delší než 3 roky, je příjem z jejich prodeje osvobozen bez omezení. U příjmů z prodeje podílů na obchodní korporaci je osvobození tohoto příjmu vázáno na splnění časového testu, t. j. 5 let od jeho nabytí bez jakéhokoli omezení.

Příklad: poplatník nabytí podíl na společnosti s ručením omezeným v roce 2012 a svůj podíl prodal v roce 2023 za 68 000 000 Kč. Protože splnil podmínky časového testu – prodal obchodní podíl, který nabytí před více než 5 lety, bude celý příjem z prodeje od DPFO osvobozen.

Nová úprava: Od 1. 1. 2025 bude příjem z úplatného převodu podílu v obchodní společnosti a příjmů z úplatného převodu cenného papíru při splnění časového testu doby nabytí podílu osvobozen v daném zdaňovacím období pouze do částky 40 000 000 Kč ročně. Tato částka je souhrnným limitem pro osvobození příjmů z prodeje cenných papírů i případných dalších prodaných podílů na obchodní korporaci za dané zdaňovací období.

Pokud bude podle nového znění zákona možné osvobodit příjem z prodeje podílu na obchodní korporaci pouze částečně, např. příjmy poplatníka z prodeje podílu na obchodní korporaci, který nabytí před více než 5 lety, budou činit např. 48 000 000 Kč, budou příjmy podle nové úpravy osvobozeny pouze do částky 40 000 000 a dani bude podléhat 8 000 000 Kč. ***V tomto případě bude ale možné jako výdaj vůči zdanitelným příjmům použít tržní hodnotu prodávajícího obchodního podílu určenou podle zákona o oceňování k 31. 12. 2024.*** V důsledku toho se zdaní pouze nárůst hodnoty podílu od roku 2024. Pokud by tedy tržní cena prodávajícího obchodního podílu z výše uvedeného příkladu byla znalcem k 31. 12. 2024 stanovena na 45 000 000 Kč, příjem z prodeje obchodního podílu uskutečněného např. v roce 2027 by podléhal dani pouze ve výši 3 000 000 Kč.

Navazující úprava v novém ustanovení § 10 odst. 9 zákona o daních z příjmů:

„Je-li příjem z úplatného převodu cenného papíru nebo podílu v obchodní korporaci zahrnut do základu daně jen zčásti a byl-li tento cenný papír nebo podíl nabytý poplatníkem do 31. 12. 2024, mohou být namísto výdajů podle § 10 odst. 5 a 6 výdaji:

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

- a) tržní hodnota tohoto cenného papíru nebo podílu určená podle zákona upravujícího oceňování majetku, a to:
 - 1. k 31. prosinci 2024, nebo
 - 2. ke dni úplatného převodu tohoto cenného papíru nebo podílu, pokud se tento úplatný převod uskutečnil před 31. prosincem 2024, a
- b) výdaje související s uskutečněním úplatného převodu tohoto cenného papíru a platby za obchodování na trhu s cennými papíry při pořízení cenného papíru, jde-li o příjem z úplatného převodu cenného papíru.“

Snížení limitu pro osvobození příjmů z tombol a hazardních her

Současný limit osvobození těchto příjmů 1 000 000 Kč se od 1. 1. 2024 sníží na 50 000 Kč. Tento limit se vypočítá jako rozdíl mezi součtem výher a součtem vkladů v rámci jednoho zdaňovacího období. Přesahuje-li rozdíl stanovený limit, je příjem z výher z hazardních her zdaněn v režimu ostatních příjmů.

Zvýšení daně z příjmů právnických osob z hazardních her a změna rozpočtového určení daně z hazardních her

Druhá sazba daně z hazardních her se zvýší z 23% na 30%. Sazba se zvýší u živých her (např. kostky, karty, ruleta), binga, kurzových sázek (sázky na výsledek), live sázky, totalizátorových her (dostihy), tombol a turnajů malého rozsahu (poker).

Základní sazba 35% uplatňovaná aktuálně u loterií a technických her zůstane ve stávající výši.

Změna rozpočtového určení příjmů daní z hazardních her: Protože dopady sázek a hraní na internetu u všech her nejsou vázány na místo, kde má hazardní společnost provozovnu/sídlo, navrhuje se změna rozpočtového určení daní – výnos ze všech hazardních her bude nově 100%ním příjmem státního rozpočtu a současně výnos ze všech land-based hazardních her bude nově z 55% příjmem státu, 22,5% se bude rozdělovat mezi obce podle počtu povolených herních automatů na jejich území a zbývajících 22,5% mezi všechny obce podle počtu obyvatel.

Nové znění § 6 odst. 6 zákona o daních z příjmů (ZDP)

Bezplatné poskytnutí služebního vozidla zaměstnavatelem zaměstnanci pro služební i soukromé účely se považuje za nepeněžní příjem zaměstnance. Zaměstnanci se v tomto případě ke mzdě za každý i započatý měsíc takového poskytnutí vozidla přidává částka ve výši 1% vstupní ceny vozidla. Pro účely přidanění se vstupní cenou rozumí pořizovací cena vozidla včetně jejího zvýšení o DPH. Pokud je zaměstnavatelem zaměstnanci poskytnuto vozidlo najaté či

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

pořizované formou finančního leasingu, vychází se opět ze vstupní ceny vozidla u původního vlastníka včetně DPH.

Příslušná smlouva o poskytnutí vozidla zaměstnanci pro služební i soukromé účely obsahuje specifikaci vozidla, cenu vozidla včetně pravidel pro jeho soukromé využívání zaměstnancem. Minimální měsíční částka přidaně je stanovena ve výši 1 000 Kč.

Od 1. 7. 2022 do zákona vstoupila kategorie nízkoemisního vozidla, při jehož poskytnutí pro služební i soukromé účely se zaměstnanci měsíčně přidaňuje za obdobných podmínek za každý i započatý měsíc 0,5% vstupní ceny vozidla zvýšené o DPH. Definicí nízkoemisního vozidla obsahuje zákon upravující podporu nízkoemisních vozidel – vozidlo kategorie M1, M2 nebo N1 nepřesahující emisní limit CO₂ ve výši 50g/km a 80% emisních limitů pro látky znečišťující ovzduší v reálném provozu.

A od 1. 1. 2024 se v § 6 odst. 6 ZDP zavádí další kategorie – bezemisní vozidlo, jehož zapůjčení zaměstnanci pro služební i soukromé účely se přidaňuje ve výši 0,25% vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla. Za bezemisní vozidlo se pro daňové účely považuje silniční motorové vozidlo vykazující nulové emise CO₂.

Od 1. 1. 2024 budou tedy pro přidaňování ke mzdě zaměstnance při poskytnutí vozidla pro služební účely i soukromé užití existovat 3 sazby.

23. 11. 2023 Ministerstvo průmyslu a obchodu informovalo o **novém dotačním programu Podpora Záruka Elektromobilita – 1. výzva**, který by měl přispět ke zvýšení podílu bezemisní dopravy v České republice. Dotační program se skládá ze dvou částí. První částí je finanční příspěvek na nákup bezemisních vozů či dobíječek, druhou tvoří bankovní záruka za komerční úvěr. U osobních vozů bude moci podpora dosáhnout až 200 000 Kč, u nákladních či vodíkových vozů až 300 000 Kč, přičemž podpora bude směřovat na elektroauta a vodíková auta. Na pořízení dobíjecích stanic bude možné získat příspěvek 50 000 až 150 000 Kč.

Záruku bude poskytovat Národní rozvojová banka úvěrové společnosti, která úvěr na zakoupení automobilu či nabíjecí stanice firmě poskytne.

O dotační příspěvek budou moci zájemci žádat u leasingových a úvěrových společností, které budou mít s Národní rozvojovou bankou uzavřenou spolupráci. Z vyjádření České leasingové a finanční asociace: „Příspěvek lze získat na pořízení osobních vozů v hodnotě od zhruba 500 000 Kč do 1 500 000 Kč podle podmínek programu. V segmentu nákladních vozidel platí až 2,5milionový limit na jedno vozidlo.“

Zvýšení paušální daně OSVČ

Současná úprava: Od 1. 1. 2023 platí OSVČ paušální daň ve třech pásmech stanovených podle předchozích a očekávaných příjmů a výdajového paušálu vykonávané činnosti.

OSVČ v 1. pásmu aktuálně platí paušální daň ve výši 6 208 Kč měsíčně (1,15 násobek minima sociálního pojištění, minimální částka zdravotního pojištění a DPFO v částce 100 Kč); v druhém pásmu platí měsíčně 16 000 Kč; ve třetím pásmu činí měsíční platba 26 000 Kč.

Od 1. 1. 2024 bude měsíční výše paušální daně v 1. pásmu 7 451 Kč (4 402 Kč sociální pojištění, 2 949 Kč zdravotní pojištění a 100 Kč DPFO); ve druhém pásmu 16 745 Kč (podíl důchodového pojištění je 8 191 Kč) a ve třetím pásmu 27 139 Kč (důchodové pojištění zde činí 12 527 Kč).

Nadále platí, že OSVČ se může k režimu paušální daně přihlásit do 10. ledna 2024. V případě, že poplatník je registrován v prvním pásmu paušálního režimu již letos a podmínky prvního pásma bude splňovat i v roce 2024, oznámení o vstupu do režimu paušální daně podávat nemusí, pokud ovšem letos spadá do prvního pásma a v roce 2024 bude spadat do pásma vyššího, je povinen podat oznámení o změně daňového pásma.

Zrušení registrační povinnosti poplatníků daně z příjmů fyzických osob

Současná úprava: Povinnost podat přihlášku k registraci k DPFO u příslušného správce daně do 15 dnů má *poplatník daně* ode dne započetí výkonu činnosti, která je zdrojem příjmů ze samostatné činnosti, nebo pokud přijal příjem ze samostatné činnosti, což nařizuje § 39 ZDP.

Podle § 39b ZDP je *plátce daně* povinen podat přihlášku k registraci k DPFO nebo právnických osob u příslušného správce daně nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy mu vznikla povinnost vykonávat zákonem stanovené úkony plátce daně, a ve lhůtě 8 dnů je plátce daně povinen podat přihlášku i za plátcovu pokladnu a určit osobu, která je oprávněna za plátcovu pokladnu jednat jeho jménem.

Od 1. 1. 2024 bude registrační povinnost pro všechny poplatníky daně z příjmů fyzických osob zrušena. Začínající OSVČ již nebude mít l této dani registrační povinnost. Zruší se i registrační povinnost plátců daně z příjmů fyzických osob u příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou daně podle zvláštní sazby daně a rovněž pro plátce příjmu, ze kterého se sráží úhrada na zajištění daně.

Zákon zachovává registrační povinnost poplatníkům daně z příjmů právnických osob.

Zrušení registrační povinnosti k DPFO se bude vztahovat i na poplatníky v paušálním režimu, dosud obsažené v § 38ib ZDP, upravující speciální úpravu

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

lhůty pro registrační povinnosti poplatníků, kteří chtějí vstoupit do paušálního režimu od zahájení činnosti s příjmy podle § 7 ZDP.

Zavedení informační povinnosti pokud nevznikne daňová povinnost

Zákon o dani z příjmů bude od 1. 1. 2024 obsahovat povinnost podat příslušnému správci daně oznámení, pokud poplatníkovi nevznikla ve zdaňovacím období daňová povinnost. Oznámení budou podávat poplatníci, kteří v daném nebo předcházejícím zdaňovacím období vykonávali samostatnou výdělečnou činnost a tato činnost byla zdrojem jejich příjmů.

Důvodová zpráva k tomu uvádí: „Toto oznámení tedy bude nutné podávat i ve zdaňovacím období po ukončení takové činnosti, protože v důsledku zrušení registrační povinnosti, a tím i povinnosti hlásit změny údajů o registraci (tedy mimo jiné i ukončení činnosti), by se správce daně jinak nedozvěděl, že od poplatníka již nemá očekávat daňové přiznání.“

Paragraf 38t odst. 5 ZDP však bude obsahovat pro poplatníky ZDP vykonávající činnost podle § 7 výjimku z povinnosti podat výše uvedené oznámení, pokud měli v daném i bezprostředně předcházejícím zdaňovacím období pouze příjmy, které nejsou předmětem daně, jsou od daně osvobozené nebo je z nich daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

Zvýšení daně z příjmů právnických osob (DPPO)

Současná sazba daně z příjmů z právnických osob ve výši 19% se zvýší na 21%. Změna se zdůvodňuje srovnáním úrovně sazby této daně s obdobnou úpravou v ostatních státech EU, nyní se řadíme mezi státy s nízkou sazbou DPPO. Lze poznamenat, že argument o situaci v ostatních státech se zpravidla používá v případech navyšování např. daní nebo zdražování. Pokud je však situace opačná, úroveň např. cen potravin, elektřiny, plynu atd., je v jiných státech nižší, k posunům tímto směrem nedochází.

Podle vyjádření ministra financí se DPPO zvyšuje i jako forma kompenzace za vládní pomoc a podporu firem při covidové epidemii.

Změny v účetnictví

Možnost vést účetnictví v cizí měně

Pro firmy uskutečňující většinu svých transakcí v cizí měně se od 1. 1. 2024 zavádí možnost vést účetnictví v cizí měně – EUR, USD, GBP), v této měně vyplnit daňové přiznání a zaplatit daň.

Při výpočtu daně z příjmů se bude vycházet z hodnot ve **funkční měně**. Zákon o dani z přidané hodnoty kategorii funkční měny neobsahuje a tak pro

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

účely daňového priznání k DPH a kontrolního hlášení se bude cizí měna z účetnictví přepočítávat na české koruny.

V souvislosti s přechodem na funkční měnu bude nutné změnit centrální banku stanovující kurzy měn – např. Bank of England, FED, ECB.

Funkční měna je vymezena jako měna primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí. Pro posouzení funkčnosti měny mohou být relevantní tyto skutečnosti:

- podíl transakcí účetní jednotky v cizí měně je vyšší než 50%,
- míra, jakou daná měna ovlivňuje ceny zboží a služeb účetní jednotky,
- jde o měnu státu, jehož konkurenční prostředí a podmínky stanovené pro podnikání převážně ovlivňují ceny zboží a služeb účetní jednotky,
- míra, jakou měna ovlivňuje mzdové a další náklady, které jednotka musí vynaložit při výrobě a prodeji zboží a poskytování služeb,
- v jaké měně jsou získávány příjmy ze zahraničních provozních činností,
- v jaké měně jsou vytvářeny zdroje z finančních aktivit (např. dluhy, nástroje vlastního kapitálu).

Výběr měny v jaké účetní jednotka povede účetnictví však neumožní libovolný přechod mezi českou a jinou měnou bez ohledu na primární ekonomické prostředí účetní jednotky.

Zdůvodnění: „Pokud je tedy například funkční měnou euro a účetní jednotka se rozhodne euro používat jako měnu účetnictví, nemůže se již libovolně vrátit k opětovnému použití české měny jako měny účetnictví, ledaže by došlo ke změně měny jejího primárního ekonomického prostředí tak, že euro již nebude funkční měnou této účetní jednotky.“

Pravidla pro přechod na jinou měnu

Změnu lze uskutečnit při splnění výše uvedených podmínek pro vedení účetnictví v cizí měně:

- měnovou změnu vedení účetnictví je možné zahájit k prvnímu dni účetního období a není třeba jí nikam hlásit,
- pozdější změnu –odstoupení od účtování v cizí měně - nebude možné učinit na základě vlastního rozhodnutí účetní jednotky nýbrž pouze při změně primárního ekonomického prostředí,
- po zavedení funkční měny je třeba průběžně sledovat a vyhodnocovat plnění podmínek jejího uplatňování.

Nová možnost - zdanění budou podléhat pouze realizované kurzové operace

Úprava se vztahuje na tzv. nerealizované kurzové rozdíly, které se v současnosti musí v daňovém priznání k DPPO dodávat. Pokud tedy firma vykáže neuhrazenou pohledávku např. v USD či EUR, pak při posílení jejich

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

kurzu v důsledku přepočtu aktuálním kurzem vzniká kurzový zisk, který v současné době podléhá DPPO..

S ohledem na časté a významné změny kurzů cizích měn dochází zvláště v posledním období zahrnováním takových rozdílů do základu daně k ovlivňování výše daňové povinnosti.

Z tohoto důvodu soubor daňových a účetních změn v tzv. ozdravném balíčku zahrnuje i možnost nerealizované kurzové rozdíly (neuhrazené závazky a pohledávky k rozvahovému dni) při jejich účtování na výsledkových účtech nezdaňovat.

Tato úprava však nebude povinná a účetní jednotky jí budou moci využívat pouze po předchozím oznámení příslušnému správci daně, podanému nejpozději do konce 3. měsíce od prvního dne zdaňovacího období, přičemž účetní jednotka nesmí být v likvidaci.

Opačná změna tohoto režimu danění (vystoupení z možnosti nezdaňovat kurzové rozdíly) bude opět dobrovolná, opět se bude příslušnému správci daně oznamovat a může k ní dojít ve lhůtě dvou následujících zdaňovacích období po podání oznámení o ukončení režimu nezdaňování kurzových rozdílů.

V souvislosti s přechodem na nezdaňování nerealizovaných kurzových rozdílů bude nezbytné zavést přesnou evidenci všech pohybů a změn dotčených pohledávek a závazků, protože při ukončení režimu nezdaňování kurzových rozdílů musí dojít k úpravě základu daně o všechny dříve neuplatněné kurzové rozdíly.

Změna definice obratu

Čistý obrat dosud určujeme a v daňovém přiznání k dani z příjmů uvádíme jako součet všech výnosových účtů, tedy všech účtů účtové třídy 6. Podle nové úpravy obsažené v tzv. ozdravném balíčku bude obrat pro účely účetnictví zahrnovat pouze výnosy z prodeje výrobků, z prodeje zboží a z poskytování služeb.

U bank, spořitelních a úvěrových družstev, pojišťoven apod., bude platit odlišná definice čistého obratu.

U účetních jednotek, jejichž hlavním předmětem činnosti není podnikání, bude obratem nadále výše výnosů za účetní období.

Uvedená změna definice obratu ovlivní zákonnou povinnost účetní jednotky ověřit účetní závěrku auditorem. Stávajícím limitem pro tuto povinnost je čistý obrat ve výši 80 000 000 Kč..

K realizaci uplatňování změny se neuvádí přechodné opatření z čehož vyplývá, že čistý obrat za rok 2023 se určí součtem všech výnosových účtů.

Zpráva o udržitelnosti

Samostatným oddílem výroční zprávy se stane Zpráva o udržitelnosti. Udržitelností se rozumí otázky:

- životního prostředí
- sociální
- lidských práv a jejich dodržování
- správy a řízení
- zaměstnanecké
- boje proti korupci a úplatkářství.

Zpráva o udržitelnosti má podle § 32h odst. 2 zákona o účetnictví obsahovat např.:

- stručný popis obchodního modelu a strategie účetní jednotky
- popis časově vymezených cílů souvisejících s udržitelností, které si účetní jednotka určila, případně také absolutních cílů snížení emisí skleníkových plynů alespoň pro roky 2030 a 2050
- popis politik účetní jednotky ve vztahu k udržitelnosti
- popis hlavních skutečných nebo potenciálně nepříznivých dopadů spojených s vlastní provozní činností účetní jednotky (ÚJ), s jejím hodnotovým řetězcem, produkty a službami, obchodními vztahy a dodavatelským řetězcem
- popis opatření přijatých účetní jednotkou
- popis hlavních rizik pro ÚJ spojených s udržitelností apod.

Zprávu o udržitelnosti vyhotovuje účetní jednotka, která:

- je obchodní korporací
- je subjektem veřejného zájmu
- k rozvahovému dni překročila kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců za účetní období.

Zpráva o daních z příjmů

Povinnost sestavit a zpřístupnit zprávu o daních z příjmů za účetní období bude mít účetní jednotka, která:

- je obchodní společností a
- má v účetním období zahraniční pobočku nebo zahraniční stálou provozovnu,
- a to poprvé za druhé ze dvou po sobě následujících účetních období, ve kterých její roční úhrn čistého obrátu dosáhne 190 000 000 Kč

Povinnost zpřístupnit zprávu o daních z příjmů má účetní jednotka

- ustavená podle právního řádu jiného státu než členského státu Evropské unie
- která má formu srovnatelnou s obchodní společností
- má v účetním období pobočku na území České republiky splňující kritérium ročního úhrnu čistého obrátu 200 000 000 Kč a výnosů účetní jednotky 750 000 000 EUR.

Zpráva o daních z příjmů obsahuje náležitosti stanovené § 32n zákona o účetnictví, a obsahuje např. tyto informace:

- název účetní jednotky a účetní období, za které se zpráva sestavuje
- stručný popis povahy činnosti účetní jednotky
- počet zaměstnanců v přepočtu na plné pracovní úvazky
- celkové výnosy účetní jednotky
- výsledek hospodaření účetní jednotky
- výše nákladů na splatnou daň z příjmů účetní jednotky
- výše kumulovaných výsledků hospodaření účetní jednotky na konci daného účetního období.

Ustanovení týkající se zprávy o daních z příjmů se nepoužijí na účetní období započaté před 22. červnem 2024.

Další účetní změny by měly být obsaženy v doprovodném zákonu k novému zákonu o účetnictví, jehož znění není prozatím k dispozici. Kromě jiného by se měl upravovat a zjednodušit dosavadní způsob daňového odpisování majetku a současný přístup k technickému zhodnocení.

Možnost uplatnění mimořádných daňových odpisů platí i v roce 2023

V návaznosti na tzv. daňový balíček se možnost využití mimořádných odpisů hmotného majetku prodlužuje i na zdaňovací období 2023.

Mimořádné odpisy v letech 2024 - 2028

V období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2028 bude možno mimořádné odpisy uplatnit pouze u elektromobilů a nízkoemisních vozidel. Ostatní majetek u kterého bylo možné při splnění stanovených podmínek uplatnit zrychlené odpis bude odepisován ve standardním režimu.

Omezení daňové uznatelnosti při nákupu osobních automobilů

Od 1. 1. 2024 se podle znění nového § 30e zákona o daních z příjmů, omezí daňová uznatelnost při nákupu osobních automobilů (kategorie M1) pro podnikatelské účely na první 2 milióny Kč ze vstupní pořizovací ceny osobního automobilu.

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

Příklad: Podnikatel zakoupí v únoru 2024 pro podnikatelské účely osobní automobil za 20 000 000 Kč. Automobil zařadí do 2. odpisové skupiny s tím, že ze vstupní pořizovací ceny ale daňově odepíše pouze 2 000 000 Kč, což je pouze 10% (2 000 000/20 000 000) jeho vstupní hodnoty. Automobil je zařazen do 2. odpisové skupiny, bude se odepisovat 5 let a využijí se zrychlené odpisy. Zrychlený daňový odpis z celé vstupní pořizovací ceny by v roce 2024 činil jednu pětinu z 20 000 000 Kč, tedy 4 000 000 Kč. Protože daňové odpisy bude podle nové úpravy možné uplatnit pouze ze vstupní pořizovací ceny do výše 2 000 000 Kč a automobil byl pořízen za 20 000 000 Kč, je možné u automobilu daňově odepsat pouze 10% z jeho vstupní pořizovací ceny, výše uplatnitelného redukovaného ročního daňového odpisu v roce 2024 tedy bude 400 000 Kč. Účetní odpisy z celé hodnoty vstupní pořizovací ceny automobilu se budou provádět podle firemního odpisového plánu, např. firma osobní automobily účetně odepisuje po dobu 60 měsíců, automobil byl pořízen 15. 6. 2024, účetní odpis za 6 měsíců v roce 2024 bude uplatněn ve výši 2 000 000 Kč.

Komora daňových poradců ve svých připomínkách poukazuje na skutečnost, že přestože záměrem zákonodárce je omezit daňové odepisování osobních automobilů do finančního limitu 2 000 000 Kč, není tento záměr provázán s ustanoveními o odepisování provedeného technickém zhodnocení, kdy např. u automobilu pořízeného do 2 000 000 Kč včetně může být provedeno technické zhodnocení za 1,5 miliónu Kč a pokud bude i v roce 2024 platit úprava pro účely odepisování o načítání technického zhodnocení s pořizovací či zůstatkovou cenou a pro odepisování technického zhodnocení osobních automobilů nebude analogicky nastavena stanovena příslušná redukce (podobně jako u možnosti uplatnit při pořízení osobního automobilu nárok na odpočet DPH), bude se osobní automobil v rozporu se záměrem zákonodárce fakticky odepisovat z hodnoty vyšší než 2 000 000 Kč.

Zavedení nemocenského pojištění zaměstnanců

Nemocenské pojištění za zaměstnance nyní odvádí zaměstnavatel ve výši 2,1% z jeho hrubé mzdy. Od 1. 1. 2024 se bude nemocenské pojištění strhávat i z hrubé mzdy zaměstnance ve výši 0,6%, čímž se sníží jeho čistá mzda. Jedná se o parametrickou změnu, která by měla navýšit příjmy státního rozpočtu o 11,9 miliard korun.

Důvodová zpráva uvádí: „Snížení sazby nemocenského pojištění pro zaměstnance v roce 2009 bylo nesystémovým krokem, který tehdy kritizovali i sociální partneři a vedlo k nerovnováze systému nemocenského pojištění. Sazba nemocenského pojištění placená zaměstnavateli se v roce 2019 snížila z 2,3 vyměřovacího základu na 2,1% jako kompenzace za zrušení karenční doby. Díky tomuto kroku a zavedení dalších dávek nemocenského pojištění (např.

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

zavedení a poté prodloužení otcovské či zavedení pečovatelské dovolené, vykazuje od roku 2019 účet nemocenského pojištění vysoké záporné saldo. Zavedením tohoto opatření se očekává vyrovnání bilance účtu.“

Zvýšení odvodů osob samostatně výdělečně činných

Současná úprava:

1. Plošný vyměřovací základ stanovený osobám samostatně výdělečně činným pro odvody sociálního a zdravotního pojištění je odvozený od jejich příjmů a činí 50% rozdílu mezi dosaženými příjmy a výdaji v daném zdaňovacím období. Sazba sociálního pojištění z takto určeného vyměřovacího základu činí 29,2% a sazba zdravotního pojištění je stanovena na 13,5%, sazby určují výši ročních odvodů těchto pojistných plnění.

2. Minimální pojistné: Pro odvody sociálního a zdravotního pojištění OSVČ stanoví zákon minimální pojistné, které musí OSVČ platit bez ohledu na výši dosaženého zisku.

Minimální vyměřovací základ pro odvod sociálního pojištění je v roce 2023 pro OSVČ s hlavní činností stanoven ve výši 25% z průměrné mzdy, u zdravotního pojištění je to 50% ze stanovené průměrné mzdy.

Minimální měsíční záloha v roce 2023 u sociálního pojištění pro OSVČ s hlavní činností činí 2 944 Kč a u zdravotního pojištění 2 722 Kč.

Minimální měsíční záloha sociálního pojištění u OSVČ vedlejších činí 10% z průměrné mzdy = 1 178 Kč.

Nová úprava:

1. Plošný vyměřovací základ stanovený osobám samostatně výdělečně činným pro odvody sociálního a zdravotního pojištění, který je odvozený od jejich příjmů se zvyšuje bude od roku 2024 činit 55% z rozdílu mezi dosaženými příjmy a výdaji v daném zdaňovacím období.

2. Minimální pojistné: Podle nové úpravy bude od 1. 1. 2024 minimální vyměřovací základ pro odvod sociálního pojištění a zdravotního pojištění OSVČ s hlavní činností 30% a 50% z průměrné mzdy a sociálního pojištění pro OSVČ s vedlejší činností 11%. Minimální vyměřovací základ pro odvod sociálního pojištění se bude do roku 2026 zvyšovat 5 %, 2024 – 30% z průměrné mzdy (PM), 2025 – 35% z PM, 2026 – 40% PM.

Minimální záloha na sociální pojištění pro OSVČ hlavní bude v roce 2024 činit 3 852 Kč., na zdravotní pojištění 2 968 Kč.

Vedlejší OSVČ budou podle nové úpravy od roku 2024 při zvýšení vyměřovacího základu na 11% průměrné mzdy platit minimální zálohu na sociální pojištění ve výši 1 415 Kč,

K důchodovému pojištění se registrují pouze osoby, které měly příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti alespoň ve výši rozhodné částky, která

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

se určí jako 2,4násobek průměrné mzdy, v roce 2023 je to 96 777 Kč, v roce 2024 to bude 105 521 Kč – průměrná mzda 43 967 x 2,4 = 105 521 Kč

Výjimka pro začínající podnikatele

Zvýšení odvodů se nedotkne podnikatelů nově zahajujících hlavní podnikatelskou činnost, kteří v uplynulých 20 kalendářních letech samostatnou výdělečnou činnost nevykonávali. Měsíční vyměřovací základ pro minimální odvody sociálního a zdravotního pojištění by se u nich nezměnil a zůstal na současných 25% průměrné mzdy platné v daném kalendářním roce a v této výši by setrval i další 2 roky následující od zahájení podnikání.

Změna způsobu placení záloh na sociální pojištění OSVČ

U zdravotního pojištění platí, že OSVČ, které mají povinnost dodržet minimální vyměřovací základ a v předchozím roce hradily nižší částku, než je nově stanovené minimum, musí s ohledem na novou výši minimální zálohy v následujícím zdaňovacím období změnit výši záloh na zdravotní pojištění už za leden se splatností 8. února.

Podle současné úpravy u sociálního pojištění OSVČ platí a platilo, že novou výši minimální zálohy platili pouze ti, kteří začali v příslušném roce podnikat a ostatní OSVČ měnili výši záloh až při podání přehledu o příjmech a výdajích za předchozí zdaňovací období.

Od roku 2024 se tento režim placení minimálních záloh mění - i pro zálohy placené OSVČ na sociální pojištění bude platit stejná úprava jako u zdravotního pojištění. Jestliže minimální měsíční vyměřovací základ platný v daném zdaňovacím období byl nižší než vyměřovací základ v dalším následujícím roce, bude OSVČ již od ledna – stejně jako u zdravotního pojištění – platit minimální zálohy podle nového vyměřovacího základu.

Ministerstvo financí zdůvodňuje: „Minimalizují se tak situace, kdy byl minimální vyměřovací základ pro zálohy na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti stanoven dle ustanovení § 14 odst. 5 zákona o pojistném na sociální zabezpečení, z průměrné mzdy platné v předchozím kalendářním roce až do měsíce podání přehledu. a při podání přehledu o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok vzniká větší počet nedoplatků na pojistném, protože zálohy stanovené z minimálního vyměřovacího základu stanoveného z průměrné mzdy předchozího kalendářního roku jsou vždy nižší.“

Další změna u placení záloh sociálního pojištění: Dosavadní úprava umožňuje, aby v měsíci podání přehledu OSVČ zaplatila za tento měsíc zálohu z dosavadní nebo již nové výše vyměřovacího základu. Podle nové úpravy bude vyměřovací základ stanovený v přehledu platit až od kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, v němž byl nebo měl být přehled podán.

Zvýšení nemocenského pojištění u OSVČ

Od 1. 1. 2024 se zvýší nemocenské pojištění i u OSVČ. Dosud se z vyměřovacího základu pro pojistné na nemocenského pojištění (měsíční vyměřovací základ určený OSVČ) odvádí 2,1%, od 1. 1. 2024 se bude odvádět 2,7 %. Minimální vyměřovací základ OSVČ u nemocenského pojištění pro rok 2024 bude činit 8 000 Kč a minimální měsíční záloha na nemocenské pojištění 216 Kč. Nemocenské pojištění ale zůstává pro OSVČ nadále dobrovolné.

Zrušení či snížení výjimek u spotřebních daní z minerálních olejů

Zrušení osvobození leteckých pohonných hmot od spotřební daně

Od 1. 1. 2024 se zruší osvobození leteckého benzínu a kerosinu od spotřební daně u vnitrostátních letů.

Stanovení vratek za tzv. zelenou naftu podle normativů

Zelenou naftou se rozumí nárok zemědělců na vrácení části spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných pro zemědělskou prvovýrobu vyjma rybníkářství. Nárok na vrácení části uhrazené spotřební daně se v současné době dokládá evidencí skutečné spotřeby nafty. Podnikatelům uplatňujícím nárok na vrácení spotřební daně tak odpadne povinnost vést evidenci skutečné spotřeby, čímž dojde k výraznému snížení administrativy podnikatelů i státu.

Snížení státní podpory u stavebního spoření

Současná výše státní podpory stavebního spoření činí 2 000 Kč. Od 1. 1. 2024 by se měla změnit, když oproti 10% bude činit pouze 5% z ročních vkladů a maximální výše státní podpory stavebního spoření se sníží z 2 000 Kč na 1 000 Kč.

Účinnost snížení státní podpory stavebního spoření se bude od příštího roku vztahovat na všechny smlouvy včetně smluv o stavebním spoření, které byly uzavřeny před 1. 1. 2024. Změny však nebudou retroaktivní a v roce 2023 se výše podpory a úprava stavebního spoření ještě nezmění.

Protože stavební spořitelny nechtějí přijít o zákazníky využívající institut stavebního spoření, nabízejí některé z nich – např. Stavební spořitelna České spořitelny, Raiffeisen stavební spořitelna, ČSOB stavební spořitelna – náhradu snížení státní podpory stavebního spoření z vlastních zdrojů. Svým „stavebním“ střadatelům v období 2024 – 2028 garantují výplatu prémie ve výši státní podpory. Tato vstřícnost se však má vztahovat pouze na nové smlouvy o

stavebním spoření se sjednaným vyplácením prémie, na dříve uzavřené smlouvy se vztahovat nemá.

Zrušení vratky spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných v mineralogických a metalurgických procesech

Zrušení bude provedeno s účinností od 1. 1. 2024.

Zrušení výjimek u energetických daní:

Zrušení osvobození metalurgických a mineralogických procesů od daně ze zemního plynu a některých dalších plynů, daně z pevných paliv a daně z elektřiny

Účinnost zrušení těchto osvobození nastane od 1. 1. 2024.

Změny spotřební daně

Zvýšení daně z tabáku

V souladu s principy ochrany národního zdraví dojde ke zvýšení daně z tabákových výrobků, zahřívání tabáku a alternativních výrobků. Spotřební daň z cigaret, tabáku na kouření, doutníků a cigarillos se v roce 2024 zvýší o 10% a o 5% v každém dalším roce v období 2025 – 2027. Spotřební daň u zahřívání tabáku pak o 15% v každém roce 2024 – 2027. Nově se zavede spotřební daň u e-cigaret a její postupné zvyšování o 2,50 Kč/ml náplně v každém roce 2024 – 2027. U nikotinových sáčků bude spotřební daň zvyšována o 0,40 Kč/g v každém roce 2024 – 2026 a 0,50 Kč v roce 2027.

Postupné zvyšování spotřební daně u tabákových výrobků je zdůvodňováno potřebou stanovení dalšího harmonogramu jejího postupného zvyšování, protože v roce 2023 končí dosavadní nastavený tříletý harmonogram jejího zvyšování.

Dále se uvádí, že rychlejší růst sazeb u zahřívání tabáku sleduje vývoj v ostatních zemích a odborníky doporučované přiblížení zdanění zahřívání tabáku k cigaretám. Aktuálně představuje daňové zatížení náplně zahřívání tabáku zhruba 21% daně z kusu cigaret, v roce 2024 by měl být tento poměr na úrovni 29%.

Mechanismus nové spotřební daně z nikotinových sáčků a náplní do e-cigaret vychází z pracovní verze novely evropské tabákové směrnice, která zavede regulaci těchto produktů obsahujících nikotin včetně unijních minimálních sazeb. Zdanění tabáku do vodních dýmek se navrhuje upravit tak,

aby podstatná část nákupu ke spotřebě v ČR nebyla realizována z důvodu vysoké daně v zahraničí.

Z pohledu mezinárodního srovnání daňového zatížení tabákových výrobků vyplývá, že nejvyšší minimální sazba spotřební daně z cigaret je v Německu (177 EUR/1 000 ks) dále v Rakousku (158 EUR/1 000 ks), na Slovensku (132 EUR/1 000 Ks a na posledním místě v Polsku (107 EUR/1 000 ks). Polsko uplatňuje v letech 2023-2026 víceletý plán navyšování sazeb ze všech tabákových výrobků ve výši 10% ročně. K mírnému navyšování daňových sazeb přistoupily v posledním roce všechny okolní země s výjimkou Rakouska.

Zvýšení daně z lihu

Spotřební daň z lihu se v každém roce 2024 – 2025 zvýší o 10% a o 5% v roce 2026. a 2027. Zvýšení se odůvodňuje nutností ochrany veřejného zdraví a bojem se závislostmi. Bude nastaven čtyřletý harmonogram růstu sazeb spotřební daně z lihu stejně jako u tabákových výrobků. Čtyřletý harmonogram zvyšování sazeb spotřební daně z lihu a tabáku přinese transparentní plán pro obě komodity a svým přesahem přes stávající volební období této vlády nebude ovlivněn volebním cyklem. V souladu s trvalou výjimkou dojednanou s EU se bude nadále uplatňovat poloviční sazba u produktů z pěstitelského pálení pro vlastní spotřebu.

.....

Zvýšení ceny dálniční známky a její pravidelná valorizace

Stávající úprava: V letošním roce (2023) nás roční dálniční známku stála 1 500 Kč, měsíční 440 Kč a desetidenní 310 Kč.

Změna: Od 1. 3. 2024 se cena roční dálniční známky zvýší z 1 500 Kč na 2 300 Kč a zavede se pravidelné valorizační schéma její ceny vycházející z výše inflace. Zvýšení se zdůvodňuje skutečností, že současná cena dálniční známky je platná od roku 2012 a v důsledku vývoje cenové úrovně došlo k propadu její reálné hodnoty.

Protože sazby dálničních známek jsou stanoveny fixní částkou a růstem cenové hladiny, postupem času jejich reálná hodnota klesá, takže je potřebné jejich cenu pravidelně valorizovat, a to v závislosti na meziročním růstu spotřebitelských cen (inflace) a meziroční změnou délky dálniční sítě. Ke zvýšení ceny dálniční známky bude docházet při kumulativní valorizaci, která umožní zvýšení ceny dálniční známky vždy v řádu celých stokorun.

Nově se zavádí jednodenní dálniční známka, jejíž cena je stanovená ve výši 200 Kč. Desetidenní dálniční známku bude od března 2024 za 270 Kč a měsíční známku si od stejného data koupíme za 430 Kč.

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

Limitováním cenové výše dochází k implementaci směrnice EU, která u dálničních známek na časové úseky s kratší platností než 1 rok zavádí závazné cenové limitování – limitem pro měsíční dálniční známku je 19% ceny roční dálniční známky, u desetidenní známky činí maximální cenový limit 12% a konečně maximum ceny denní známky se stanoví na 9% z ceny roční dálniční známky.

Používání dálniční sítě nebude podle výše uvedené směrnice zpoplatněno bezemisním vozidlům a vozidlům na elektrický pohon nebo na vodík. Od poplatků dosud zcela osvobozená hybridní vozidla s kombinovaným množstvím emisí do 50 gramů oxidu uhličitého/km, zaplatí 25% stanovené roční časové sazby. U vozidel spalujících zemní plyn či biometan se stávající sleva 50% nemění.

Jak levněji pořídit roční dálniční známku při navýšení ceny: K zakoupení dálniční známky za původní cenu 1 500 Kč je třeba uskutečnit její nákup do 31. března 2024.

Zvýšení poplatků za dobývání nerostů

Od 1. 1. 2024 dojde k navýšení úhrad za dobývání nerostů. Dosavadní způsob stanovení úhrady z vytěženého množství a sazby dle typu nerostu zůstane zachován, upravuje se pouze výše podílu podle sazby k referenční ceně u uhlí o 3%, u stavebních nerostů o 2%, u silikátových a ostatních surovin o 1%..

Změny v úpravě dohod o provedení práce

Jednoduchá a přehledná úprava pracovněprávního vztahu a výkonu práce formou dohody o provedení práce je v podnikatelském prostředí v široké míře využívána. Dohoda o provedení práce je jednoduchým smluvním ujednáním většinou využíváným k přivýdělků výkonem prací sezónních, prací malého rozsahu, jednorázových prací apod., a pokud měsíční odměna zaměstnance „dohodáře“ nepřevyšuje částku 10 000 Kč zaměstnavatel z nich neodvádí sociální a zdravotní pojištění, o odvody se nesnižuje výše čisté odměny pracovníka, uzavření dohody za těchto podmínek nepodléhá žádné oznamovací povinnosti.

Současná úprava Pokud odměna pracovníka vykonávajícího práci na základě uzavřené dohody o provedení práce nepřesáhne u jednoho zaměstnavatele měsíčně 10 000 Kč, neplatí se z ní pojistné odvody – sociální a zdravotní pojištění. Při překročení stanoveného limitu se za každého zaměstnance odvádí dvojí odvod. Zaměstnavatel hradí ze mzdy dohodáře sociální pojištění 24,8% z výše odměny a zaměstnanec odvede 6,5% (od 2024 pak 7,1% v důsledku zavedení nemocenského pojištění). Zdravotní pojištění

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

uhradí zaměstnavatel ve výši 9% ze mzdy, pracovníkovi pak strhne 4,5%. Stanoveným maximálním ročním časovým limitem pro výkon pracovní činnosti na DPP je 300 hodin práce u jednoho zaměstnavatele.

Pracovník může za těchto podmínek uzavřít s různými zaměstnavateli libovolný počet DPP do měsíčního finančního limitu 10 000,- a může si tak vydělat např. 50 000 Kč, aniž by za těchto podmínek tyto odměny podléhaly odvodům sociálního a zdravotního pojištění.

Ministerstvo financí považuje stávající úpravu za neudržitelnou, protože z úhrnu ročního objemu vyplacených odměn na DPP ve výši 62 miliard Kč činí pojistné odvody pouze 2 miliardy Kč. Zastává názor, že v praxi je forma DPP často zneužívána a namísto nástrojem odměňování za příležitostné zaměstnání malého rozsahu se stává při tzv. měsíčním zřetězení DPP, kdy pracovník pobírá v jediném měsíci odměny např. z 5 uzavřených DPP u různých zaměstnavatelů do 10 000 Kč současně (dle mého názoru lze takového výtečníka označit jako dohodáře řetězáře), jediným zdrojem příjmu ze závislé činnosti a legální možností vyhnout se placení pojistných odvodů. Osoby praktikující takové řetězení příjmů z DPP pak nejsou důchodově pojištěné a nesplňují podmínky pro vznik nároku na starobní důchod, výplatu nemocenských dávek apod.

Podstatu změn lze stručně charakterizovat tak, že limit pro příjem na výkon práce na DPP bez pojištění u jednoho zaměstnavatele zůstane v podstatě zachován, ale na výdělek ze všech dohod, které zaměstnanec uzavře, se bude pohlížet jako na jeden celek bez ohledu na jejich počet. V souvislosti s tím bude pro dohodáře řetězáře zaveden druhý kumulativní limit pro souhrn příjmů ze všech dohod, při jehož překročení vznikne povinnost platit odvod pojištění.

Od 1. ledna 2024 proto dochází k následujícím změnám:

- pro vznik účasti na pojištění zaměstnance pracujícího na základě uzavřené DPP u jednoho zaměstnavatele se nově zavádí první limit, kterým je měsíční odměna do výše 25% průměrné mzdy. Pokud odměna stanovený limit převyší, bude podléhat odvodu sociálního a zdravotního pojištění – pro ilustraci v roce 2023 by to bylo 10 081 Kč., průměrná mzda v roce 2024 je stanovena ve výši 43 967 Kč, 25% = 10 992 Kč
- jestliže zaměstnanec uzavře v jednom měsíci DPP s více zaměstnavateli, vznikne mu účast na pojištění pokud celková výše odměn přesáhne 40% průměrné mzdy – v roce 2023 by se jednalo o úhrn výdělků ve výši 16 130 Kč, v roce 2024 činí 40% z průměrné mzdy 17 587 Kč.
- v případě ,překročení limitů se z odměny strhne sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance a pojistný odvod provede i zaměstnavatel. Sociální pojištění ve výši 24,8% z měsíční odměny hradí zaměstnavatel, z odměny zaměstnance strhne 7,1%. Zaměstnavatel dále zaplatí z měsíční odměny zdravotní pojištění ve výši 9%, zaměstnanci pak strhne 4%.

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

Náročná evidence: Pokud se stát vydává cestou regulace DPP výše uvedeným způsobem, je logické, že k jejímu vymáhání a kontrole musí zavést nejenom evidenci všech uzavřených DPP, ale i příjmů z těchto dohod plynoucích.

Ministerstvo financí v této souvislosti uvádí: „Bude zavedena povinnost zaměstnavatelů hlásit sociální správě všechny zaměstnance pracující na DPP, aby ČSSZ mohla vyhodnocovat souběhy dohod u více zaměstnavatelů a identifikovala případy, kdy nejsou DPP využívány jen k doplňkovému příjmu. V takových případech bude pak uplatňován odvod pojistného.“

A nezůstane pouze u evidence osob pracujících na DPP, zaměstnavatelé budou měsíčně OSSZ hlásit i výši odměn vyplacených jednotlivým „dohodářům“ v daném měsíci.

Oznámení budou podávána na elektronickou adresu určenou OSSZ v elektronické podobě na předepsaném tiskopisu za každého pracovníka činného na DPP ve lhůtě do 8 kalendářních dnů ode dne nástupu do zaměstnání. Zaměstnavatel dále musí do 8 kalendářních dnů OSSZ nahlásit den skončení zaměstnání vykonávaného na DPP, přestože mu po celou dobu ode dne nástupu do zaměstnání po jeho skončení účast na pojištění nevznikla.

A opět to není všechno – zaměstnavatel bude muset do dvacátého dne kalendářního měsíce, který následuje po kalendářním měsíci, ve kterém zaměstnával zaměstnance na DPP, předložit příslušné OSSZ na předepsaném tiskopisu tyto údaje o „dohodářích“:

- jméno a příjmení
- rodné číslo a datum narození a výši příjmů, které těmto zaměstnancům za daný kalendářní měsíc zúčtoval, nebo
- údaj, že jim žádný příjem nezúčtoval.

Nová úprava tedy likviduje možnost uzavírat DPP s neomezeným počtem zaměstnavatelů bez úhrady pojistných odvodů. Řetězení při uzavírání DPP souběžně s více zaměstnavateli údajně využívali osoby s nízkou kvalifikací, se zdravotním omezením, osoby vyhýbající se exekčním srážkám (nezabavitelná životní částka v roce 2023 činila 13 638 Kč) apod.

Zaměstnavatelé budou proto mít v souvislosti s novou úpravou novou povinnost – písemně zaměstnance pracujícího na DPP upozornit, že je ho povinen informovat o všech svých dalších pracovních závazcích a tuto informaci potvrdit svým podpisem – a ve svém výsostném zájmu by jí neměli zanedbat. Potvrzení o splnění této povinnosti bude povinnou součástí evidence o DPP.

Česká správa sociálního zabezpečení registrující všechny DPP bude měsíčně u jednotlivých pracovníků sledovat případné překročení stanoveného

limitu a při jeho překročení oznámí všem jejich zaměstnavatelům, že jim v daném měsíci vznikla povinnost odvádět sociální pojištění.

Pokud zaměstnavatel prokáže, že mu zaměstnanec existenci dalších pracovněprávních vztahů (souběžné uzavření dalších DPP v daném měsíci u dalších zaměstnavatelů zatajil), stane se plátcem pojistných odvodů zaměstnanec a uhradí na sociálním pojištění odvod ze své odměny ve výši 7,1%, ale i 24,8%, které by za standardních okolností při řádném splnění oznamovací povinnosti zaměstnanec hradil jeho zaměstnavatel. Odvod zdravotního pojištění by v tomto případě činil 13,5% z měsíčního výdělku zaměstnanec.

Aby se tak stalo a plátcovství bylo přeneseno ze zaměstnavatele na nedisciplinovaného zaměstnanec, budou mít dotčení zaměstnavatelé možnost obrátit se na OSSZ se **žádostí o určení plátce pojistného**.

Příklad: Firma Prádelna s. r. o. uzavřela v srpnu 2024 s pracovníkem panem Pavlem Poslušným dohodu o provedení práce na třídění a odvoz odpadu s měsíční odměnou 9 000 Kč. Uzavření dohody elektronicky oznámila na předepsaném formuláři OSSZ a zaměstnanec pan Poslušný podepsal firmě Prádelna s. r. o. prohlášení, že neuzavřel DPP s jiným zaměstnavatelem. Mzdová účtárna Prádelny vyplatí panu Pavlovi Poslušnému měsíční odměnu za měsíc srpen ve výši 7 650 Kč po 15%ní srážce daně. Protože výše odměny nepřekročila limit 10 992 Kč a společnost nemá informace o dalších aktivitách Pavla Poslušného, nebyly Prádelnou strženy a uhrazeny odvody sociálního a zdravotního pojištění.

Pan Pavel Poslušný však firmě Prádelna zatajil, že v srpnu 2024 uzavřel DPP na výkon stejné práce s firmou Kanalizace a odpady s. r. o. s měsíční odměnou rovněž ve výši 9 000 Kč. Firma Kanalizace a odpady, u níž pan Pavel Poslušný také podepsal, že jinou DPP v srpnu neuzavřel, oznámila uzavření DPP s panem Pavlem Poslušným OSSZ a postupovala při výplatě měsíční mzdy pana Poslušného obdobně a neprovedla odvody SP a ZP.

Oblastní správa sociálního zabezpečení z informací o výši odměn pana Pavla Poslušného zaslaných Prádelnou s. r. o. a firmou Kanalizace a odpady s. r. o. zjistila, že jeho měsíční příjem z uzavřených DPP v srpnu činil 18 000 Kč a následně oznámila jak Prádelně s. r. o., tak i Kanalizacím a odpadům, že neodvedly ze mzdy pana Poslušného sociální pojištění. V souhrnu měli zaměstnavatelé za spekulanta Petra odvést na sociálním pojištění 4 464 Kč a z odměn Pavla Poslušného srazit sociální pojištění ve výši 1 278 Kč. Zdravotní pojištění měli zaměstnavatelé zaplatit ve výši 1 620 Kč a šibalovi panu Poslušnému pak z jeho příjmu srazit 810 Kč. Dotčené firmy si kličkování pana Poslušného nenechaly líbit a obrátily se na OSSZ se **žádostí o určení plátce pojistného** a žádost doložily písemnými prohlášeními, jimiž prokázaly, že pan Pavel Poslušný jim požadované informace nesdělil a tudíž nemohly příslušné

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

pojistné odvody v důsledku překročení jeho měsíčního výdělkového limitu odvést. OSSZ v dalším řízení určila jako plátce pojistného pana Pavla Poslušného a sdělila mu, že mu v srpnu 2024 tím, že svým kumulovaným výdělkem ve výši 18 000 Kč, překročil limit svých měsíčních odměn z DPP stanovený částkou 17 587 Kč, vznikla účast na důchodovém pojištění a že po něm OSSZ požaduje odvod SP ve výši 5 742 Kč (31,9%) Na zdravotní pojištění by pan Pavel Petr měl odvést 2 430 Kč (13,5% ze mzdy), otázkou zůstává, kdo mu vznik této odvodové povinnosti oznámí.

Metodická chyba: Za zásadní nedostatek nové úpravy je považována skutečnost, že v ní chybí provázanost do oblasti zdravotního pojištění. Jestliže podle nové úpravy u dohody o provedení práce vznikne povinnost odvádět pojistné na sociální zabezpečení v důsledku založení účasti na nemocenském pojištění, vzniká automaticky povinnost platit i odvody na zdravotní pojištění, protože zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění v § 5 písm. a) bod 3 přímo odkazuje na zákon o nemocenském pojištění. Protože na rozdíl od výše dluhu na sociálním pojištění, který zaměstnavatelům oznámí OSSZ, zdravotní pojišťovna tento úkon učinit nemůže, protože na rozdíl od OSSZ nedisponuje příslušnými informacemi. Zůstává tedy nedořešenou nicméně zásadní otázkou, kdo bude dlužníkem za neodvedené zdravotní pojištění při překročení limitu odměn ze souběžně uzavřených dohod.

Říjnová novela zákoníku práce: další náročné administrativní povinnosti u DPP přináší říjnová novela zákoníku práce, např. v uzákonění nároku na dovolenou – jestliže DPP trvá alespoň 4 týdny v kalendářním roce a pracovník odpracuje nejméně 80 hodin, bude mít právo na dovolenou, zaměstnavatel musí stanovit rozvrh pracovní doby předem, což je naprosto neslučitelné se sezónností a dalšími vlivy vstupujícími v mnoha případech do výkonu práce na DPP ve specifických podmínkách atd.

Minimální mzda: § 111 zákoníku práce (ZP) stanoví, že minimální mzda je nejnižší přípustná výše odměny za práci v základním pracovněprávním vztahu podle § 3 ZP. V důsledku toho mzda, plat či odměna z dohody o provedení práce nesmí být nižší než minimální mzda. Do mzdy, platu či odměny z DPP se pro posouzení, zda bylo ustanovení o minimální mzdě dodrženo, nezahrnuje plat za práci přesčas, příplatek za práci ve svátek, za noční práci, za práci ve ztíženém prostředí a za práci v sobotu a v neděli.

Nedosáhne-li mzda, plat či odměna z DPP minimální mzdy, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci pracujícímu na základě uzavřené DPP doplatek k odměně ve výši rozdílu mezi výší jeho reálné odměny připadající na 1 hodinu a stanovenou minimální hodinovou sazbou.

Zaručená mzda: § 110 zákoníku práce stanoví, že zaměstnancům, kteří u zaměstnavatele vykonávají stejnou práci nebo práci stejné hodnoty přísluší

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

stejná odměna, což platí bez rozdílu pro všechny formy pracovněprávních vztahů – pracovní poměr na základě pracovní smlouvy, pracovněprávní vztah založený uzavřením DPP nebo DPČ, tedy dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr. Z toho vyplývá nárok pracovníků vykonávajících práce na základě uzavřených DPP a DPČ nárok na zaručenou mzdu

Příplatky za práci a dohody mimo pracovní poměr: S účinností od 1. října 2023 zákoník práce výslovně uvádí, že výše odměny z DPP a DPČ a podmínky pro její poskytování se sjednávají v DPP nebo DPČ a odměna z dohody se posuzuje pro tyto účely jako mzda, z čehož vyplývá poskytování příplatků za práci ve svátek, v noci, v neděli, ve ztíženém pracovním prostředí. Mzdová i platová sféra se při poskytování příplatků u dohod řídí podle ustanovení § 115 až 118 zákoníku práce.

Stanoviska a názory k předkládané nové úpravě: Prozatím - kromě samotných předkladatelů změn na regulaci a kontrolu DPP - podnikatelé ani odborná veřejnost a instituce nehodnotí navrhovanou úpravu DPP kladně, a to jak z hlediska splnění předpokladu a očekávání zvýšených daňových či odvodových příjmů státu, tak i z pohledu nárůstu administrativní zátěže podnikatelů, ale i státních institucí.

Podnikatelům např. vzrostou náklady na účetnictví v důsledku ohlašovacích povinností, většího rozsahu mzdové evidence, archivace a souvisejícími kontrolami úřadů. Velice často se na adresu iniciátorů nové úpravy DPP ozývají silně kritické, někdy až opovržlivé a nelichotivé hlasy a výroky. Kritici konstatují, že přístup a východiska předkladatelů změn, které by měly směřovat k ozdravení veřejných financí, svědčí o nízké odborné erudici a aroganci příslušných odborných resortů uplatňujících výlučně účetně-bilanční hlediska s jednoduchými trojčlenkovými výpočty úspor, které však špatným legislativním nastavením spolehlivě ve svých důsledcích přinesou pravý opak předpokládaných a očekávaných cílů, neboť jsou pro svou složitost a náročnost v podnikatelské praxi nerealizovatelné. Kritici reforem většinově soudí, že neschopnost vlády a zákonodárců posuzovat hospodářské procesy a jejich důsledky v širších souvislostech, vyústí do poklesu výkonu ekonomiky, zvýšení sociálních dávek a podpor a do prohloubení krizových společenských jevů včetně poklesu důvěry v existující instituce a narušení sociálního smíru.

Např. ve vyjádření Hospodářské komory ČR se uvádí: „Z hlediska podnikatelů je práce na DPP hojně využívaným flexibilním nástrojem. Okolnost, že zaměstnanec případně skládá vějíř svých příjmů z nezpojistněných odměn od řady dalších zaměstnavatelů, a není tak ve srovnatelném postavení se zaměstnanci v pracovním poměru, se zase řeší přenášením administrativní povinnosti na každého jednotlivého zaměstnavatele jako prodloužené ruky státní sociální pojišťovny.“

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

„Nová úprava dohod o provedení práce naprosto zlikviduje jejich přínos v oblasti snižování administrativy v podnikání a koneckonců i ve výběru a správě daní. DPP budou zcela srovnatelné se standardním pracovním poměrem co do nákladů i administrativní náročnosti. Tato změna postihne zejména živnostníky a drobné podnikatele.“

Vyjádření Komory daňových poradců ČR z 23. 10. 2023:

„Komora daňových poradců České republiky (KDP ČR) se ve věci kompenzačního balíčku obrátila na senátory...KDP je odbornou a apolitickou profesní organizací a uznává, že je legitimním politickým rozhodnutím, zda a od jakého limitu budou dohody o provedení práce podléhat zákonnému pojistnému. *Mělo by však jít o řešení, které bude možné aplikovat v praxi, což poslancek sněmovnou schválená verze neumožní.* Na uvedený problém opakovaně upozorňujeme spolu se zástupci podnikatelů a zaměstnavatelů, a to od samého počátku legislativního procesu.“

Z dopisu KDP ČR členům senátu z 16. 10. 2023 „Za pozitivní je možné považovat, že v poslední době nám bylo neformálně přislíbeno, že by tato oblast (DPP) měla před nabytím účinnosti (1. 7. 2024) doznat změn. Přesto bychom považovali za vhodné, aby došlo k posunutí v této oblasti alespoň k 1. 1. 2025 a vytvořil se tak dostatečný časový prostor pro přípravu a schválení právní úpravy, která by byla aplikovatelná v praxi.“

Tyto kritické přístupy a hodnocení lze argumentačně podepřít skutečností, že např. dříve provedené legislativní změny v oblasti finančního leasingu nebo tvorby rezerv na opravu hmotného majetku - velice dobře si na jejich rozšířené využívání ve firemní praxi pamatujeme - vedly k tomu, že drtivá většina podnikatelských subjektů přestala tyto instituty ve své činnosti uplatňovat.

Některé informační zdroje již na nově vznikající neutěšenou situaci reagují a v případě obtížné aplikace nové úpravy DPP v podnikatelské praxi doporučují využívání následujících možností:

- smlouva o dílo – v tomto smluvním případě nejde o pracovněprávní vztah, výkon práce není podmíněn živnostenským oprávněním, lze jí využívat u jednorázových činností s nízkými a nepravidelnými příjmy,
- standardní fakturace vykonané práce na základě živnostenského oprávnění,

Dohody o výkonu práce mimo pracovní poměr po novele zákoníku práce

Novela zákoníku práce, která nabyla účinnosti 1. října 2023, je povinnou implementací směrnice EU a byla přijata v časové tísní pod tlakem a hrozbou případných sankcí v důsledku případného nedodržení časové lhůty jejího přijetí. Přinesla nové povinnosti zaměstnavatelům a nová práva zaměstnancům pracujícím na dohody mimo pracovní poměr:

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

- **Nová povinnost zaměstnavatelů – písemný rozvrh pracovní doby**

Zaměstnanci vykonávající práci na základě dohod mimo pracovní poměr, musí být nejpozději 3 dny před začátkem směny nebo období, na které je pracovní doba rozvržena, zaměstnavatelem písemně seznámeni s rozvrhem pracovní doby nebo s jeho změnou.

- **Informační povinnost zaměstnavatele**

Ve lhůtě 7 dní od faktického zahájení výkonu práce na základě dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti (DPC), musí podle nového § 77a zákoníku práce zaměstnavatel zaměstnance písemně informovat o taxativně vymezených skutečnostech: bližší popis sjednané práce a místa výkonu práce, předpokládaný rozsah pracovní doby za den či týden, rozsah nepřetržitého denního odpočinku a nepřetržitého odpočinku v týdnu, informace o poskytování přestávky v práci na jídlo a oddech nebo přiměřené doby, kolektivních smlouvách, které upravují pracovní podmínky zaměstnance a označení smluvních stran těchto kolektivních smluv. Ve stejném rozsahu byla dále zavedena zvláštní informační povinnost zaměstnavatele vůči zaměstnancům vyslaným k výkonu práce do zahraničí.

- **Oblast odměňování a pracovní doby**

V § 138 Zákoníku práce byla doplněna věta, že pro poskytování odměny z DPP nebo dohody o pracovní činnosti se použijí ustanovení o kompenzacích za výkon práce ve svátek, za noční práci, za práci ve ztíženém pracovním prostředí a v sobotu a v neděli podle § 118 až 118 zákoníku práce. Příplatky se poskytují obdobně jako u mzdy.

Podle nové úpravy zaměstnavatel v případě zaměstnávání na dohody mimo pracovní poměr nadále nevystačí s jednoduchou evidencí odpracované doby, nýbrž pracovní dobu zaměstnanců vykonávajících práci na DPP nebo DPC musí evidovat stejným způsobem jako u zaměstnanců v pracovním poměru.

- **Překážky v práci**

U dohody o provedení práce bylo nově stanoveno, že do limitu 300 hodin ročně, které může zaměstnanec maximálně pro téhož zaměstnavatele v kalendářním roce v rámci jedné dohody odpracovat, se nezapočítávají tzv. náhradní doby podle § 348 odst. 1 zákoníku práce a započítává se tedy pouze fakticky odpracovaná doba. Doba zameškaná v důsledku překážek na straně zaměstnavatele nebo zaměstnance, čerpání dovolené, náhradního volna za svátek či placený svátek se tedy do stanoveného ročního limitu nezahrnuje.

Zaměstnanci pracující na dohodu o provedení práce mají nově nárok na překážky v práci. Náhrada odměny za jiné důležité překážky v práci podle § 199

zákoníku práce jim však nepřísluší. Jde např. o svatbu, pohřeb, ošetření u lékaře nebo darování krve.

- ***Srážky z odměny z dohod mimo pracovní poměr***

Exekuční a insolvenční srážky z dohod konaných mimo pracovní poměr se budou provádět nadále, upřesňuje se § 145 až 147 zákoníku práce o možnost srážky bez souhlasu zaměstnance.

- ***Práce na dálku***

Stejně jako o pracovního poměru musí být sepsána dohoda o práci na dálku. Odlišností od pracovního poměru je výjimka, která stanoví, že náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s prací na dohodu na dálku zaměstnanci nepřísluší, pokud si jejich náhradu se zaměstnavatelem nesjednal v dohodě o práci na dálku.

- ***Práva zaměstnance***

Zaměstnanec, který u zaměstnavatele pracuje na DPP nebo DPČ v souhrnu po dobu delší než 180 dní v období posledních předchozích 12 měsíců, je oprávněn zaměstnavatele požádat o zaměstnání v pracovním poměru. V tomto případě nejde o odpracování 180 hodin, ale o trvání dohody. Zaměstnavatel má povinnost na tuto zaměstnancovu žádost odpovědět, žádost ale není nároková.

Pokud se zaměstnanec domnívá, že mu byla dána výpověď z pracovního poměru z důvodu, že se domáhal svých práv (nárok na dovolenou, příplatky, čerpání překážek v práci apod.), může do 1 měsíce po doručení výpovědi svého zaměstnavatele písemně požádat o sdělení důvodů výpovědi. Zaměstnavateli je nově zákonem stanovená povinnost bez zbytečného odkladu písemně tyto důvody sdělit, což zaměstnanec může případně využít při soudním projednávání postupu zaměstnavatele.

- ***U dohod o provedení práce a pracovní činnosti bude od roku 2024 nárok na dovolenou zakotven v zákoně***

Dohodářům vznikne v kalendářním roce nárok na dovolenou splněním 2 podmínek:

- zaměstnancův pracovněprávní vztah u téhož zaměstnavatele, založený dohodou o provedení práce či pracovní činnosti, trval v kalendářním roce nepřetržitě alespoň 4 týdny,
- zaměstnanec v tomto pracovněprávním vztahu v kalendářním roce odpracoval pro účely dovolené alespoň 4 násobek týdenní pracovní doby, u dohod to je 80 hodin (20hodinová týdenní pracovní doba x 4).

Obdobně jako u standardního pracovního poměru zaměstnanec může dovolenou vyčerpat nebo si ji nechat při ukončení práce na dohodu proplatit.

Ministerské pomocné formuláře : Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo pro zaměstnavatele tyto vzory, kterými je možné zákonem nově stanovené informační povinnosti splnit:

- Informace o obsahu pracovního poměru – vzor mzda
- Informace o obsahu pracovního poměr – vzor plat
- Informace o obsahu právního vztahu založeného DPP a DPČ

Vzory jsou přístupné na stránkách MPSV a jejich využití je fakultativní.

Zákon o dani z přidané hodnoty – změny sazeb, nárok na odpočet

Podstatná změna zákona o DPH spočívá ve sjednocení snížených sazeb DPH. V současné době existují kromě základní sazby dvě snížené sazby 10% a 15%. Úsporný balíček snížené sazby sjednocuje a namísto dvou snížených sazeb 10 a 15% zavádí jedinou sníženou sazbu – 12%. Současně se mění zařazení celé řady činností a produktů a zavádí se nulová sazba DPH na knihy.

Podle přehledu Ministerstva financí bude od 1. 1. 2024 platit následující:

Snížená sazba DPH 12%

- potraviny (bez nápojů), bezlepkové výrobky
- léky a farmaceutické výrobky
- zdravotní prostředky
- stavební práce
- vodné a stočné
- teplo
- pravidelná doprava cestujících, příležitostná hromadná autobusová doprava osob
- ubytovací služby
- stravovací služby
- vstupenky do divadel, kin, sportovních akcí, zoologických zahrad, bazénů, posiloven apod.
- časopisy a noviny
- dětské sedačky do automobilů
- pohřební služby

Z výčtu výše uvedených položek lze odvodit následující změny oproti současnému stavu sazbového zařazení:

Přesun ze snížené sazby 10% do 12%ní sazby, tedy zvýšení DPH, se týká položek:

- léky a část farmaceutických výrobků
- vodné a stočné

- teplo
- pravidelná doprava cestujících
- ubytovací služby
- stravovací služby (bez točeného piva)
- vstupenky do divadel, kin, sportovních akcí, zoologických zahrad, plaveckých bazénů, posiloven apod.
- bezlepkové výrobky
- časopisy a noviny

Přesun ze snížené sazby 15% do 12%ní sazby, tedy snížení DPH vypadá takto:

- potraviny (bez nápojů)
- farmaceutické výrobky a zdravotnické prostředky
- stavební práce
- dětské sedačky do automobilů
- pohřební služby

Přesun ze základní sazby 21% do 12%ní sazby, tedy snížení DPH:

- příležitostná hromadná autobusová doprava osob

Přesun ze snížené sazby 10% do 21%ní sazby, tedy výrazné zvýšení DPH:

- točené pivo
- úklidové práce v domácnostech
- opravy obuvi, kožených výrobků a jízdních kol
- kadeřnické a holičské služby, sauny
- půjčování nebo nájem knih, novin, časopisů, hudebnin apod.

Přesun ze snížené sazby 15% do 21%ní sazby, tedy zvýšení DPH:

- nápoje
- sběr, přeprava a skládkování komunálního odpadu
- služby autorů a výkonných umělců
- řezané květiny
- palivové dřevo

Přesun ze snížené sazby 10% na 0%, tedy snížení DPH

- knihy

Otázkou a pro konečné spotřebitele otázkou zásadní je, že změny sazeb DPP nebývají v plném rozsahu a často v některých případech vůbec promítnuty do konečných cen výrobků, zboží a služeb, zejména pokud jde o případy snižování sazeb.

Absurditám při praktickém uplatňování DPH zřejmě zdaleka není konec. Jestliže dříve nás pobavilo, že rozdílná sazba DPH byla u točeného piva konzumovaného jako součást stravovací služby v restauraci a točeného piva

z restaurace odnášeného, nyní ke konzumaci kohoutkové vody např. Ministerstvo financí uvádí: „V případě podání tzv. kohoutkové vody se snížená sazba uplatní pouze za předpokladu, že není nikterak ochucená sladidlem, jiným nápojem nebo přidaným ovocem.“ Jestliže tedy do sklenice vody pro osvěžení přidáme trochu šťávy z citronu, bude účtována v základní sazbě...

Finanční správa upozorňuje, že v souvislosti se změnou sazeb DPH projdou aktualizací dva formuláře – kontrolní hlášení k DPH a daňové přiznání k DPH. „Tyto úpravy budou předmětem aktualizace vyhlášky 457/2020 Sb., o formulářových podáních pro DPH, která bude zveřejněna ve Sbírce zákonů po přijetí novely zákona o DPH...“

Kontrolní hlášení k DPH:

Ve formuláři kontrolního hlášení zůstanou i nadále 3 sazby (základní a snížené), a to jak z důvodu možného uplatnění nároku na odpočet daně v zákonné tříleté lhůtě, vykazování oprav základu daně a výše daně, tak i například z důvodu možného podání kontrolního hlášení a následného kontrolního hlášení za období před novelou zákona o DPH účinnou od roku 2024.

Položky:

- „Základ daně a Daň 1“ budou nadále určeny pro základní sazbu daně;
- „Základ daně 2 a Daň 2“ budou určeny pro sníženou sazbu DPH platnou od 1. 1. 2024 (12%). Dále zde budou vykazována plnění s datem povinnosti přiznat daň do 31. 12. 2023, u kterých byla uplatněna první snížená sazba DPH (15%), a to včetně oprav základu daně a výše daně, které se k ní vztahují;
- „Základ daně 3 a Daň 3“ se vyplní v případě plnění s datem povinnosti přiznat daň do 31. 12. 2023, u kterých byla uplatněna druhá snížená sazba DPH platná do 31. 12. 2023 (10%), včetně pozdějších souvisejících oprav základu daně a výše daně.

Ve formuláři kontrolního hlášení dále dojde ke zrušení položky Identifikátor datové schránky.

Daňové přiznání k DPH

U formuláře daňového přiznání k DPH se upraví popisy u vybraných položek formuláře a spolu s tím i příslušné pokyny k jeho vyplnění. Samotné položky formuláře daňového přiznání k DPH zůstanou beze změny.

Nové verze struktury XML elektronického formuláře kontrolního hlášení k DPH a daňového přiznání k DPH pro rok 2024 budou k dispozici na portálu MOJE DANĚ a na technické podpoře aplikací daňového portálu.

Omezení uplatnění odpočtu DPH při pořízení osobních automobilů

Úsporný balíček přináší změnu zákona o daních z příjmů v podobě daňové uznatelnosti odpisů při pořízení osobních automobilů. Daňové odpisy z pořizovací ceny automobilu bude možné provádět pouze do pořizovací ceny 2 000 000 Kč. Znamená to, že při pořízení automobilu za více než 2 000 000 Kč, např. za 5 000 000 Kč, bude možné daňově odepisovat pouze část pořizovací ceny, tedy 2 000 000 Kč.

Zákon o dani z přidané hodnoty v této souvislosti analogicky omezuje uplatnění odpočtu při pořízení osobního automobilu – při pořízení osobního automobilu za více než 2 000 000 Kč bude možné uplatnit odpočet maximálně pouze ve výši 420 000 Kč.

Konsolidační balíček a důchodová reforma

Na úvod vyjádření Ministerstva práce a sociálních věc (MPSV): „Pokud bychom nezměnili důchodový systém a chtěli bychom zachovat výši důchodů tak, jako je dnes, bude muset každý člověk platit ze svého příjmu vyšší daně. A to výrazně – v roce 2050 o zhruba 7 500 korun měsíčně.“ Při obhajování nutnosti a některých opatření důchodové reformy se používají spekulativní argumenty, které kromě své nevěrohodnosti prohlubují mezigenerační řevnivosti a vztahy.

Deklarovanými záměry navrhovaných změn důchodového systému jsou:

- postupně zvyšovat věk pro odchod do důchodu
- omezit předčasné důchody
- motivovat dotčené věkové skupiny, aby pracovali i po dosažení důchodového věku.

1. Prodloužení důchodového věku

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvádí: „Hranice důchodového věku se bude posouvat, pokud se podle dat Českého statistického úřadu bude prodloužovat věk dožití. Může se proto stát, že k nárůstu věku odchodu do důchodu v některých obdobích nedojde. Doba strávení v důchodu musí zůstat pro budoucí generace stejná, tedy přibližně 21,5 roku. Úprava věku odchodu do důchodu nad současných 65 let se od roku 2031 bude týkat lidí narozených po roce 1965.

Tento záměr má za cíl zpomalení růstu rozdílu mezi příjmy a výdaji v důchodovém systému.

Výjimkou z uplatňování uvedeného principu mají být lidé pracující v náročných profesích 3. a 4. kategorie podle kategorií stanovených zákonem o ochraně zdraví, kteří jsou na pracovišti vystaveni rizikům, jejichž působení není možno zabránit používáním ochranných pomůcek.

U těchto profesí se zvýší o 5% sazba pojistného důchodového pojištění a při dřívějším odchodu do důchodu do dosažení řádného důchodového věku se jim nebude zvyšovat důchod za výkon výdělečné činnosti. Účinnost tohoto opatření má nastat 1. 1. 2025.

2. Valorizace důchodů

Současná úprava zvyšování důchodů se odvozuje od růstu inflace a růstu reálných mezd. Po roce 2025 se nezmění zohledňování míry inflace, změní se valorizační pravidlo pro zápočet reálných mezd – započítávat se bude pouze třetina růstu reálných mezd oproti současné jedné polovině jejich růstu.

Protože v současnosti dochází k tzv. rozevírání nůžek mezi bohatšími a chudšími seniory, nebudou při vysoké míře inflace probíhat mimořádné valorizace, ale dočasně do další valorizace bude vyplácen mimořádný příspěvek ve výši 300 Kč.

3. Vyšší minimální důchod

V lednu 2025 se předpokládá úprava výše minimálního důchodu. Na minimální důchod by měla mít nárok každá osoba se získanou dobou pojištění 35 let, která dosáhla důchodového věku. Podle nové úpravy by nyní minimální důchod dosáhl 8 080 korun, zatímco současně činí jeho výše 4 810 Kč.

Úprava má podpořit důchodce s nejnižšími penzemi, kteří většinu života pracovali nebo pečovali o někoho jiného a přitom pobírali za svou práci nízké odměny.

4. Zpomalení růstu důchodů

Ministerstvo práce a sociálních věcí sděluje: „Aby průměrně nové důchody nerostly rychleji než průměrná mzda budou upraveny parametry výpočtu nových důchodů. Musí dojít ke zpomalení meziročního nárůstu nově přiznaných důchodů. K těmto změnám dojde postupně v průběhu let 2026 až 2035.“

Má k tomu dojít postupným snižováním zápočtu příjmů do první redukční hranice (dosud 44%) do výpočtového základu a zápočet 100% těchto příjmů se rovněž sníží.

V důsledku těchto parametrických opatření se meziroční růst důchodů zpomalí o 150 až 200 Kč ročně. Má se tak stát od 1. 1. 2026.

5..Zvýšení sociálního pojištění osob samostatně výdělečně činných

Nízký důchod početné skupiny osob samostatně výdělečně činných je způsoben tím, že podle dostupných údajů 60% OSVČ na sociální pojištění odvádí pouze stanovenou minimální částku, což je jedním z faktorů nedostatku finančních zdrojů v důchodovém systému. Aby se s tím skoncovalo, bude se od 1. 1. 2024 povinný vyměřovací základ pro platbu minimálních záloh sociálního

pojištění zvyšovat od roku 2024 a v dalších třech letech z 25% průměrné mzdy na 40%.

6. Rodičovský vyměřovací základ

Pro výpočet důchodu za dobu, ve které rodič pečuje o dítě do věku 4 let se v současné době používá individuální průměrný výdělek za dobu jeho pracovní aktivity. Nový způsob výpočtu by měl vycházet z aktuální průměrné mzdy v daném roce, což bude výhodné pro matky s nižšími příjmy než je příslušná průměrná mzda. Současně by však bylo možné zvolit si současnou metodiku výpočtu, individuální průměrný výdělek, což bude výhodnější pro pečovatele s vyššími příjmy než činí výše průměrné mzdy v daném období.

V případě, že rodič začne pracovat dříve než dítě dosáhne věku 4 let, odvody z výdělků se započtou navíc, což by mělo posílit motivaci pečovatele vrátit se co nejdříve na trh práce.

7. Sdílení důchodů manželů

Ministerstvo práce a sociálních věcí sděluje: „Jeden z rodičů, zpravidla matka, se často v důsledku péče o děti méně zaměřuje na rozvoj profesní dráhy, celoživotně méně vydělává a má tak i nižší důchod. Především rozvedené a ovdovělé seniorky se pak ve stáří ocitají v chudobě.“

Navrhované sdílení důchodů u manželů proto spočívá v tom, že manželé by se mohli dohodnout a požádat, aby jejich individuální odvody sociálního pojištění byly po dobu trvání manželství započítávány společně.

Sdílení důchodů bude dobrovolně a o sloučení individuálních manželských odvodů sociálního pojištění pro výpočet důchodu by se mohlo požádat i zpětně až při odchodu do důchodu.

Účinnost úpravy by měla nastat 1. 1. 2027.

8. Nárok na vdovské a vdovecké důchody

V současné době nárok na výplatu vdovského důchodu vzniká při splnění zákonem stanovených podmínek – žadatel pečuje o dítě nebo je v důchodovém věku. Pokud tyto podmínky splněny nejsou, nárok na vdovský či vdovecký důchod zaniká. Nárok na jeho výplatu se nyní může obnovit v případě, že uvedené podmínky nastanou do dvou let od zániku nároku na vdovský důchod.

Nová úprava na obnovení nároku by měla toto období prodloužit na pět let, Tato změna, má k ní dojít s účinností od 1. 1. 2025, by neměla ovlivnit situaci osob, které pobírají vdovský důchod v seniorském věku souběžně se starobním důchodem.

Zvýšení daně z nemovitostí a ponechání 100% výnosů daně obcím

Ministerstvo financí uvádí: „Sazby daně z nemovitostí se zvýší přibližně na 1,8 násobek, čímž vzroste této daně o 10 mld. korun. Veškerý výnos zůstane

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

obcím. Výměnou za navýšení daně z nemovitých věcí dojde změnou rozpočtového určení daní k adekvátnímu snížení příjmů obcí ze sdílených daní o 10 mld. Kč, aby se pozitivní dopad zvýšení daně promítl výlučně do státního rozpočtu. Aktuální podíl na sdílených daních je 25,84%.“

Novela obsahuje další „příznivou“ novinku – zákon zavádí tzv. inflační koeficient a tak se daň z nemovitých věcí bude každý rok zvyšovat o inflaci. Inflační koeficient se určí jako podíl bazického úhrnného indexu spotřebitelských cen za domácnosti k měsíci květnu roku předcházejícímu zdaňovacímu období. Zákon zamezuje meziročnímu snížení inflačního koeficientu – v případě deflace zůstane koeficient stejný.

Pro případ pádivé inflace kdy meziroční nárůst inflace by činil více než 20%, zákon o dani z nemovitých věcí zavádí tzv. inflační brzdu. Důvodová zpráva: „V takovém případě se meziročně zvýší inflační koeficient pouze o 20%. Inflace, která by nebyla daný rok započtena do výše inflačního koeficientu, však „nepropadá“ a projeví se s odkladem v následujících letech.

Výjimkou za aplikace inflačního koeficientu budou zemědělské pozemky, u kterých výše daně vyplývá z ocenění upraveném v prováděcí vyhlášce k zákonu o dani z nemovitých věcí.

Průměrné ceny zemědělských pozemků stanovené zmíněnou vyhláškou jsou každoročně novelizovány v návaznosti na změny bonity půdy a po uplynutí určité lhůty dochází k plošnému navýšení těchto cen o inflaci.

Důvodová zpráva: „Z tohoto důvodu by aplikace inflačního koeficientu znamenala, že se v případě zemědělských pozemků zohlední inflace dvakrát. Jejich vyjmutí z aplikace inflačního koeficientu tedy nemá vést k tomu, aby se v jejich případě inflace neuplatnila, ale má zamezit tomu, aby byla uplatněna dvakrát.

Přeplatky na dani silniční

Ministerstvo financí upozorňuje současné a především bývalé poplatníky silniční daně, aby si zkontrolovali své přeplatky na této dani a případně požádali o jejich vrácení, protože finanční úřady v současné době evidují tyto přeplatky ve výši 635 000 000 Kč. Přeplatky vznikly tím, že od 1. 1. 2022 došlo k podstatné změně zákona o dani silniční, kdy většina motorových vozidel byla od placení této daně osvobozena, nicméně mnoho poplatníků ještě zálohy i daň ze setrvačnosti zaplatilo. Přeplatky mohou být jednoduše vráceny do 30 dnů od doručení krátké žádosti podané na finanční úřad

Milostivé léto

Pouze fyzické osoby mohou využít kampaně Milostivého léta k prominutí penále a úroků u daní a k prominutí dluhů u sociálního pojištění. Odpouštění

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

mohou využít OSVČ i nepodnikající občané. Předpokladem pro mimořádné prominutí je úhrada jistin, k nimž se příslušenství váže. Odpuštění se vztahuje na dosud neuhrazené příslušenství, nelze uplatnit zpětně na již uhrazené příslušenství. Prominutí se vztahuje na:

- úrok z prodlení nebo jeho obdoby podle jiného zákona
- úrok z posečkané částky
- penále
- pokut za opožděné tvrzení daně
- nákladů řízení včetně exekučních nákladů

a týká se dluhů, u kterých jistina vznikla do 30. září 2022. K uhrazení jistiny musí přitom dojít do konce tzv. odpustného období od 1. 7. 2023 do 30. listopadu 2023.

U sociálního pojištění se odpouštění vztahuje na neuhrazené příslušenství – penále a exekuční náklady, rozhodným dnem je opět 30. 9. 2022, Prominutí mohou využít plátcí pojistného na sociální zabezpečení, jak fyzické, tak právnické osoby včetně bývalých zaměstnavatelů.

Podmínkou pro prominutí příslušenství je již zmíněná úhrada jistiny, k níž se příslušenství váže, spolu s podáním žádosti o prominutí. Žádost České správě sociálního zabezpečení musí být podána pouze prostřednictvím ePortálu ČSSZ.

Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla – změny u povinného ručení

Implementace požadavků evropské tzv. motorové směrnice do českého právního prostředí, jejímž smyslem je sjednocení pravidel ve všech státech EU, přináší velký rozsah změn a je proto řešena novým zákonem O pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Mezi podstatné úpravy patří:

- Vyšší limity u povinného ručení

Minimální limit pojistného plnění u povinného ručení pro riziko újmy na zdraví či smrti (na jednu osobu) či újmy na majetku činí 35 000 000 Kč, nově vzroste na 50 000 000 Kč. Odůvodnění: „Zvýšení limitů na 50 mil. Kč by mělo postačovat pro úhradu většiny škod, které jsou způsobeny dopravními nehodami. U stávajících pojistných smluv s nižšími limity dojde k jejich navýšení automaticky pojišťovnou nebo ze zákona s jeho účinností.

- Rozšíření okruhu vozidel s povinným ručením

Podle nové definice bude se bude povinné ručení vztahovat na vozidla s maximální konstrukční rychlostí nad 25 km/hod nebo na vozidla s vyšší rychlostí než 14 km/hod a provozní hmotností vyšší než 25 kg. Za

motorové vozidlo bude považováno vozidlo, u kterého je hlavním zdrojem pohybu motor.

Povinné ručení se tak má vztahovat na některé elektrické koloběžky nebo dvoukolové dopravníky a může se vztahovat i na golfová vozítka nebo sněžné skútry. Rozšíření povinného ručení reaguje na stále častější škody na zdraví i majetku působené těmito „vozidly.“ Uzavření povinného ručení usnadní poškozeným vymáhání náhrady, nyní je škoda vymáhána u konkrétní fyzické osoby a mnohdy komplikovaně, po nové úpravě jí budou vyplácet pojišťovny a vymáhání náhrady se pro poškozeného zjednoduší. U elektrokoloběžek se má cena za povinné ručení pohybovat v řádech stokorun. Na lehčí nebo pomalejší elektrokoloběžky se povinné ručení vztahovat nebude.

Výjimku z povinného ručení budou mít elektrokola, protože primárním zdrojem pohybu je šlapání. Výjimka se bude vztahovat i na invalidní vozíky a na zahradní malotraktory, na ty však pouze v případě, že se budou pohybovat po soukromém pozemku a nikoliv na silnici (pak by se na ně povinné ručení vztahovalo).

Pojišťovna uvádí: „Při hrubém porušování předpisů bude pojišťovna po řidičích vyplácené peníze vymáhat – řízení pod vlivem alkoholu, drog, provozování auta bez technické prohlídky nebo řidičského průkazu, přes zákaz řízení, při neoprávněném řízení vozu např. firemního či způsobení úmyslné škody.

Zákon o provozu na komunikacích stanoví, že veřejnou komunikaci může používat takové motorové vozidlo, které má SPZ a je pro provoz na veřejných komunikacích homologováno.

- **Povinné ručení bude sjednávat provozovatel**

Podle dosavadní úpravy měl za sjednání povinného ručení odpovědnost vlastník vozidla, podle nového zákona bude tato povinnost přenesena na reálného provozovatele vozidla, Provozovatele vozidla se rozumí osoba, která rozhoduje o tom, kde a jak bude vozidlo provozováno.

Tato povinnost se ale nebude vztahovat na řidiče, který si auto krátkodobě vypůjčí nebo na uživatele sdílených koloběžek.

Prokazování sjednání povinného ručení

Sjednání pojištění odpovědnosti při provozu vozidla se již nebude prokazovat prostřednictvím zelených karet. Při cestě do zahraničí prokazování pojištění vozidla zelenou kartou nadále zůstává.

Novela zákona o silničním provozu

S účinností od 1. 1. 2024 má dojít rovněž k těmto změnám:

Sídlo	Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon	+420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka	kh4eudq
IČO	16433378

- řidič při silniční kontrole prokáže svou totožnost a při řízení u sebe nebude muset mít řidičský průkaz ani malý technický průkaz vozidla,
- zavádí se možnost řídit osobní automobil od 17 let v přítomnosti mentora – řidič mající oprávnění k řízení 10 let s čistým bodovým kontem bez postihu formou zákazu řízení před méně než 5 roky, uchazeč o řidičský průkaz může nastoupit do autoškoly ve věku 15,5 let,
- od ledna 2024 nehrozí zákaz řízení řidičům starším 65 let, kteří se nebudou moci prokázat zdravotním posudkem od lékaře – budou pouze pokutováni a úřad si dodatečně vyžádá předložení lékařského posudku,
- na vytipovaných dálničních úsecích bude povolena rychlost 150 km/hod.,
- od 1. 1. 2024 se u nově nakupovaných vozidel nebude vystavovat velký technický průkaz, ale list COC (Certificate of conformity).

Změny v zákonu o daních z příjmů v oblasti podpory zajištění na stáří

Novela zákona zavádí nový termín „daňově podporovaný produkt spoření na stáří“, kterým má být:

- penzijní připojištění se státním příspěvkem
- doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření
- penzijní pojištění u instituce penzijního pojištění
- soukromé životní pojištění
- **nový dlouhodobý investiční produkt** podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu a obdobný produkt poskytovaný bankou podle zákona upravujícího činnost bank, spořitelním a úvěrním družstvům obchodníkům s cennými papíry, investičním společností, samosprávným investičním fondům apod. – jeho prostřednictvím bude poplatník moci nakupovat různé finanční produkty, např. akcie, dluhopisy, podíly v investičním fondu apod.

Aktuálně jsou účastníci penzijního spoření v transformovaných fondech – penzijní připojištění se státním příspěvkem – kam pravidelně přispívají. Výhodou těchto fondů je, že se nemohou dostat do červených čísel v důsledku konzervativního investování těchto společností, ale nedokáží pokrýt současnou inflaci.

Doplňkové penzijní spoření může nabídnout výnosy, které v dlouhodobém časovém horizontu bude vliv inflace kompenzovat dynamičností zvolené investiční strategie – ale nenabízí garanci vložených prostředků.

Novela přináší změny v osvobození od DPFO při výplatě penzí a úpravě nezdanitelné části základu daně – výčet produktů spoření na stáří a jejich podmínky budou v ZDP upraveny v novém paragrafu 15a ZDP.

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378

U nezdanitelné části základu daně bude zaveden souhrnný limit 48 000 Kč, který bude možné od základu daně odečíst na všechny v zákoně uvedené produkty a nebudou již platit samostatné limity 24 000 Kč pro příspěvky na penzijní pojištění a životní pojištění.

Z pohledu zaměstnavatele jde pouze o rozšíření titulů, na které může zaměstnancům přispívat, aby se jednalo o jejich daňově osvobozený příjem.

Ostatní změny a úspory výdajů

- zpřísní se podmínky vyplácení podpory v nezaměstnanosti, dotknou se těch, kteří podporu pobírají opakovaně,
- zruší se kolkové známky jako platební prostředek s vymezením přechodného období jejich platnosti po 1. 1. 2024,
- dojde k omezení dotací o 54,4 mld Kč. K největšímu omezení dojde v resortu průmyslu a obchodu – 20 mld Kč, zemědělství 10,2 mld, v dopravě 6 mld, místním rozvoji 2,8, ve školství 2 mld atd.

Nová pravidla při zakládání společností s ručením omezeným

Nová právní úprava založení společnosti s ručením omezeným usnadňuje.

- Jestliže dříve podmínkou zápisu zakládané s. r. o. bylo získání živnostenského oprávnění před zapsáním do obchodního rejstříku, nyní si zakladatel může zvolit v jaké fázi založení společnosti živnost ohlásí nebo požádá o koncesi a může to podle nové úpravy učinit před zápisem společnosti do obchodního rejstříku, nebo až po tomto zápisu, nejpozději však do jednoho roku od vzniku společnosti.
- Doklad prokazující oprávněnost k užívání prostor sídla společnosti (výpis z katastru nemovitostí nebo souhlas vlastníka nemovitosti s umístěním sídla společnosti), bylo nutno předložit jednou ke zřízení živnostenského oprávnění a podruhé k zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Nyní je možné uvedený doklad doložit pouze jednou při zápisu společnosti do obchodního rejstříku.
- Ministerstvo spravedlnosti uveřejnilo na svých stránkách vzor společenské smlouvy, který lze využít k založení společnosti.
- Novela zákona o obchodních korporacích od 1. 7. 2023 upřesnila podmínky pro výkon funkce členů volených orgánů a neodkazuje pouze na podmínku bezúhonnosti ve smyslu ustanovení živnostenského zákona. Zřizuje se nový neveřejný registr evidující osoby vyloučené z výkonu

Ing. Vladimír Opatrný

Daňový poradce (790)

funkce člena voleného orgánu obchodní korporace s uvedením konkrétních důvodů vzniku překážky pro výkon funkce.

Jablonec nad Nisou
28. listopadu 2023

Ing. Vladimír Opatrný
daňový poradce č. 790
opatrny@opatrny.cz
tel. č. 777 313 646

Sídlo Mírové náměstí 492/11, Jablonec nad Nisou, 466 01 Jablonec nad Nisou
Telefon +420 483 313 646, +420 483 312 855
Datová schránka kh4eudq
IČO 16433378